

DEBRECZENI ÚJSÁG

HAJDUFÖLD

MEGJELENÉSI HATÁROZAT
FERENC JÓZSEF-UT 56. SZÁM.
TEL.: 21-90. EJJEL 10-TOL 23-48.

ELŐFIZETESI ÁRAK:
NEGYEDÉVRE 15.— PÉNZ.
HAVONTA 5 P 20 FILLER.

8 OLDAL

KER. POLITIKAI NAPILAP

XLVIII ÉVFOLYAM 58. SZÁM

A németek megtisztították Tarnopolt és vasutvonalát a szovjet csapatoktól

A középső és északi szakaszon megszilárdult a német ellenállás -- Szovjet légitámadás Tallin ellen. Az olaszországi arcvonalon eredményes rohamvállalkozást hajtottak végre a német csapatok -- Péter szerb király londoni tárgyalásai -- Törökországnak nincsenek területi követelései

Stockholmon keresztül átadták a Szovjetnek az utibb finn válasziggyeztet

A KELETI ARCVONALON a harcok változatlan keménységgel tomlóznak. A keleti arcvonal déli része ellen indított nagy támadás a súlypont, a 3bbi arcvonal háttérbe szorult jelenleg. A szovjet frontális támadást folytat az egész déli arcvonal ellen és széles arcvonalon mozgó jellegűt a háború, ugyanakkor a középső és északi arcvonalon a német csapatok az összes eddigi gyűjtőpontokon fel tudták tartóztatni a szovjet csapatokat, meggyőzték a szovjet minden nagy, tűzérési tűzzel is támogatott támadását. Moszkva igen nagy reményeket fűzött a mostani támadáshoz, német megtérítés és hivatalos magyarázat szerint a támadásnak politikai és katonai célja is van: katonai annyiban, hogy délen messze kiterjedő mozdulatokkal megsemmisítsék az itt harcoló német csapatok nagy részét, politikai célja pedig az, hogy megretentse Németország délkelet-európai szövetségeseit és fegyvertársait és azt is reméli, hogy a katonai helyzettel megjavítja viszonyát Ankara, Törökország irányában is. A szovjet nagy támadása nem hozta meg a várt sikert. Továbbra is erős páncélos és tűzérési kötelékeket von össze és további támadása várható. A német csapatok a kemény elhárító harcok során kiterítették Uman városát. Súlyos harcok folytak a déli arcvonal minden szakaszán, a Lemberg-Odessa vasútvonal mentén.

A DELI OLASZORSZÁGI ARCVONALON a helyzet nem változott, ellenben megélelt a szárazföldi harctér Távolkeleten, ahol a japán csapatok érték el szép eredményt. A japán katonai sajtótájékoztató közlése szerint az angol-indiai 7. hadosztály India és Burma határára megsemmisítő vereséget szenvedett. A hadosztály állománya túlnyomórészt elesett. Ezek után a Burma visszafoglalására irányuló szövetséges tervek végleg meggyúsultaknak tekinthetők, mert a küszöbönálló esős évszak miatt minden nagyobb támadó hadjáratot bizonytalan időre el kell halasztani.

A DIPLOMÁCIAI ARCVONALON a finn-szovjet fegyverszüneti kérdésben nincs változás és nincs döntés sem. Az angolszászok minden elkövetnek, csábítást, fenyegetés is alkalmaznak, hogy Finnországot arra bírják rá, hogy önvilkos mód-

jára elfogadja a szovjet súlyos, kegyetlen feltételeit. Két hír is igazolja ezt: Az Egyesült Államok kormánya a múlt héten tájékoztatta Helsinkit. Eszerint Washington megszakítja diplomáciai kapcsolatát Finnországgal, ha a finnek nem egyeznek meg Moszkvával és nem akarnának kilépni a háborúból. Hír szerint ezt a döntést Washington Helsinkit diplomáciai képviselője nyújtotta át a kormánynak. Az United Press jelentése szerint Wiley köztársasági szenátor saját útján javasolja, hogy ha az oroszok finn területeket annektálnának, akkor az Egyesült Államok Finnországnak menedéket ajánlana fel Alaszkaiban. Ha az Alaszka kivándorolni szándékozó finn népesség csoportot új létező segítenék — mondotta a szenátor —, akkor félreismerhetetlen módon bizonyítanák Finnország iránti barátságunkat.

A DIPLOMÁCIAI FRONT ESEMÉNYEINél közelebb érdekes kérdést vet fel a jugoszláv sorozatos tárgyalás, Péter király londoni útja és annak tárgyalásai: A szabad délszlávok londoni bizottsága a jövő Jugoszlávia számára állítólag olyan rendszert készítenek elő, amely nemely vonatkozásban hasonlít a svájc-hoz és az ország egyes részeinek Szlovániának, Horvátországnak és Szerbiának a svájci kantonokhoz hasonló szuverén államjogi helyzetet biztosítaná. A délszlávok londoni bizottsága Jugoszlávia törvényes kormányának ismeri el a Titó-Ribar bizottságot.

A londoni tárgyaláson, amelynek a jugoszláv kérdés rendezése a célja, Péter királyon kívül előrelátóan részt vesznek a kairói jugoszláv kormány legbefolyásosabb tagjai Purics miniszterelnökkel az élükön, valamint Titó külügyi biztosa. Beavatott körökben nem hiszik, hogy Mihajlovics valamilyen miniszteri tárcát kaphat, bármilyen jugoszláv kormányban, amelyet a szövetségesek elismernének. A közvéleményt előkészítik arra, hogy az angol kormány még határozottabban állást foglaljon Tito mellett, mint ahogy azt Churchill miniszterelnök legutóbbi alsóházi beszédében tette. Vernon Barleth azt írja, hogy a jugoszláv kormány néhány tagjának pánszerb és antikomunista beállítottsága megnehezíti a Titóval való megegyezést, ezért a Titóval való megegyezést, amelyre eddig Péter király is haj-

landónak látszik. Barleth autonóm Macedonia mellett foglalt állást, — míg a Times ezt a tervet a legélesebben elutasítja. György görög király Londonban igen élénk tevékenységet fejt ki és működése iránt az angol illetékes helyek jóindulatot tanúsítanak, mert remélik, — hogy a görög partizán táborban sikerül teljes megegyezésre jutni.

A KELETI ARCVONALON a szovjet főerők középpontjában a déli szakasz két súlypontja áll. — Egyik Krivoj-Rog térsége a német állások keleti szárnyán, a másik Sepetovka térsége, a német állások nyugati szárnyán. Keleten a szovjet vasútvonal kézrekerítése. Ezzel a két súlyponttal szemben a közbeeső szakaszok, azaz a zvenigorodkai és kirovográdi harcoknak csak másodjelentőségük van. Ez magyarázza Uman város feladását is. Német illetékes katonai magyarázat szerint itt azért lazították az ellenállást, hogy annál nagyobb erővel fordulhassanak a súlypontok felé. Ezek a főerők, bár a végleges megszilárdulás még nem következett be, már is jelentős eredményekhez vezettek. Krivoj-Rog betörési hely nyugati és déli szakaszán sikerült a bolsevistákat visszaverni. Az, hogy a következő napokban továbbra is a német kezébe kerül a helyzet, attól függ, hogy a szovjet tud-e új erőkkel harcba vonni. Hasonló a helyzet a nyugati szárnyon.

TARNOPOL NÉMET KEZÉN VAN. Miután a szovjetnek mintegy 40 km-es szélességben sikerült a Lemberg-odesszai vonalat átépíteni, egészen Tarnopolig nyomult előre, hol utcai harcok is voltak. A németek Tarnopolt és vasútvonalának a lengyel területre eső szakaszát ismét megtisztították a szovjet csapatoktól. A fejlődés ezzel még nem zárult le és a helyzetben mindkét részről állhatnak be változások. A válság azonban, amennyiben jogos ez a kifejezés, már elmúlt, állapítják meg német katonai körökben. A déli arcvonalszakasszal szemben a középső és északi szakaszt a helyzet szilárdsága jellemzi. Pszkov és Novoszokolniki térségében részben nagyszabású támadási előkészületek után a szovjet csak szűkebb keretek között folytatta támadását. Kétségtelenül azért, mert felismerte, hogy a megszilárdult német ellenállással szemben nincs kilátás a sikerre.

AZ OLASZ KOZTARSASÁGI NEMZETŐRSEG nagyobb tisztogatói műveletek során a Liguriai alpokban elfogott egy kommunista bandavezért, akinél — a Stefani Iroda jelentése szerint, — Visinszkynek, a szovjet kormány kiküldöttjének az algiri bizottságnak a kommunista csoportokhoz intézett utasításait találta. Ebben az utasításban a partizáncsoportokat megbízták, hogy 1. állítsák össze a kolostorokban és templomokban talált műkincsek értékét, 2. tekinték

a kolostorokban és templomokban talált értéktárgyakat közvagyonnak. Azonnal foglalják le ezeket és szállítsák biztos helyre és 3. a papok és egyházak ellen a legerélyesebb harcot folytassanak. A kommunista bandáknak ellenszegülő papokat pedig azonnal végezzék ki.

FELELŐS FINN KOROKBEN az Aftonbladet tudósítója előtt így nyilatkoztak: az esélyek aránya az 50:50-hez.

A németek erős szovjet csoportokat semmisítettek meg

Berlin, március 10. A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német TI-nek, a véderőfőparancsnokság közli: Egy tengeralattjáró vadász a Fekete-tengeren megsemmisített egy szovjet tengeralattjárót. Krivoj Rogtól délnyugatra tovább tart az erős ellenséges nyomás. Lendülettel ellentámadások során több helyen visszaverték a bolsevistákat és erősebb szovjet harc csoportokat megsemmisítettünk, vagy szétvertünk. Kirovográdtól nyugatra, Zvenigorodkától délnyugatra, Sepetovkától délre, valamint Jampótól délnyugatra fokozódott az elhárító harc hevesége. A főlényben lévő erőkkel indított ellenséges támadások sok helyen meggyúsultak. A bolsevistáknak csak egyes szakaszokon sikerült tért

nyerniük. Nehéz harcokban feladtuk Uman városát. Ezekben a térségekben csütörtökön 92 ellenséges páncélost semmisítettünk meg. Az arcvonal középső szakaszán helyi jelentőségű harcok cselekményekre kerültek sor.

A novoszokolniki- és pszkovított közötti arcvonalon heves harcokban meggyúsult az ellenséges páncélosok és csatarepülőgépek támogatott erősebb támadása. Ezekben a harcokban 29 ellenséges páncélost lőttünk ki. Helyi betöréseket azonnali ellentámadással felszámoltunk vagy elretesztünk. A haditengerészet órhajól a narval öböl felett 5 német vadász és légharító lövegek Tallin ellen intézett ellenséges éjszakai légitámadás során összesen 21 szovjet bombázót lőttünk le.

Visszavert angolszász előretörések

Az olaszországi arcvonalon élénk harci tevékenység során visszavertük az ellenség helyi előretöréseit és eredményes sajtó rohamcsapatvállalkozásokat hajtottunk végre. Messzebördő tűzérésünk tűz alatt tartotta az ellenséges kirakodási helyeket Anzio és Nettuno térségében és találatokat értek el löszér- és üzemanyagraktárakban. Erős robbanások keletkeztek. — Az északamerikai légi haderő március 9-én a déli órákban újabb terrortámadást intéztek a birodalmi főváros ellen. Az erős elhárító tűz szétszórta a támadó kötelékeket és megakadályozta az összpontosított támadást. Az ellenséges gépek zárt füst- és felhárteg védelme mellett roh-

banó- és gyűjtőbombákat dobtak le különböző lakónegyedekre és a város szélén ledobott bombák károkat okoztak. A lakosságnak veszteségei voltak. Az ellenség ezenkívül célzás nélkül robbanó- és gyűjtőbombákat dobtak nyugati- és Észak-Németország helységeire. Minthogy a körülmények az elhárítás szempontjából különösen kedvezőtlenek voltak, a légvédelem csupán 9 ellenséges gépet lőtt le. A péntekre virradó éjszaka brit zavarógépek bombákat dobtak nyugati- és Észak-Németországi helységekre. Március 11-től 10-ig a tengerészeti erők, kereskedelmi hajók légharító lövegei és a tengerészet légvédelme 25 ellenséges gépet semmisített meg. (MTI)

Átadták a finn választ Moszkvának

Stockholm, március 10. (MTI) Az Aftonbladet értesítése szerint a finn választ nem eredeti formájában adták át Moszkvának. A válasz már Stockholmra érkezett. A svéd közvélemény azonban úgy találta, hogy tanácsos lenne, ha finn részről még bizonyos változásokat eszközölnének.

Az új szöveget ezután Stockholmban dolgozzák ki, így küld-

ték Helsinkibe vissza. Hétfőn kap Stockholmban választ a második fogalmazásban és ebben az irányban küldték haladéktalanul tovább Moszkvába. A finn válasz az orosz követelésekkel szemben felhozott ellenvetései nagyon udvarias hangon vannak fogalmazva. Ezenkívül a finnek még bizonyos magyarázatot és bizonyos tények fontos körülményeit kérik az oroszoktól.

Svédország nem befolyásolja Finnországot

Stockholm, március 10. (MTI) A Morgen Tidningen vezércikkében foglal állást a karéllai földszorosra vonatkozóan túlmésszemelő szovjet területi követelések miatt, valamint a finn hadsereg leszerelésének követelésével szemben. Finnország most már feladta keletkaréllai számitásait, — hangoztatja a lap. — Svédország ugyan szeretné, ha Finnországnak sikerülne békét kötnie. Nem fog azonban semmiféle nyomást ezirányban Finnországra gyakorolni. Mint jó értesült körökből közlik, az oroszok nem fogantatottak semmiféle katonai intézkedéseket egy Finnország elleni táma-

dás céljaiból. Helsinki, március 10. (MTI) A stockholmi Svenska Morgen Tidningen egy jelentést közöl, amely szerint az Egyesült Államok helsinki követésének ügyvivője a kormány megbízásából közölte volna a finn kormányval, hogyha a finneknek nem sikerül olyan megállapodásra jutniok az oroszokkal, amelyek megegyeznek a finnországi kapcsolatokat Finnországgal. A finn külügyminiszterium felhatalmazta a Finn TI-t, hogy a teljesen alaptalan állítást megcáfolja.

Hiába rohamozták a bolsevisták Tarnopot, nem tudták bevenni

Berlin, március 10. Interinf jelentése a keleti arcvonal déli szakáról: A keleti arcvonal déli szárnyán esőtörtőkön is a harc képét Zsukov főmegparancsnoka adta meg. Zvenigorodka mellett és Sepejovkától délre a bolsevisták főmegparancsnokai igen nagy veszteségek mellett mégis meghusultak. Ezzel szemben Proskurovól északra néhány km-nyel jert tudtak nyerni és többórás éksereget küldtek után a németek kénytelenek voltak Uman városát átengedni nekik. A németek Zsukov páncélos seregeiből 84 harci kocsit pusztítottak el. A bolsevisták több ízben megpróbálták rohammal bevenni Tarnopot városát, de erőfeszítéseik a város északi és észak-

keleti szárnyán rendkívül nagy veres veszteségeik mellett összejöttek.

A keleti arcvonal déli szakaszán a második támadás súlypontját esőtörtőkön is Krivói Rogóló délnyugatra eső térségben volt, ahol a bolsevistáknak az előző nap keskeny helyen sikerült a német vonalakat felszakítani és Novibugig előretérni. Erőfeszítéseiket esőtörtőkön is nem esőkönö hevesseggel folytatták. A német gránátosok azonban hidegvérűen elhárították a bolsevisták szűnő nélküli támadásait. Egy gépesített német harc csoportnak sikerült körülvágni és megsemmisíteni két szovjet lövészezedet. (MTI)

Törökországnak nincsenek területi igényei

ANKARA, március 10. (MTI) Az Aksam c. török lapban Sadak képviselő kifejté, hogy Törökország ebben a háborúban a szövetségesek győzelmének alapján áll. A törökök mindent megtesznek, ami módjukban áll, hogy ezt a győzelmet elősegítsék.

— Törökországnak nincsenek területi követelése — írja Sadak. Ezért nehezen értjük, mit akarnak az angolok Törökországtól, amikor elérhető előnyökről beszélnek. Nem akarjuk határainkat visszatolni, hanem biztonságot akarunk látni magunk körül. Ehhez pedig az is elégséges, ha szomszédaink szuverén szabadállamok és Törökország barátai. Ami pedig az angol sajtónak azt az aggodalmaskodását jelenti, hogy a háborúból való kivülmaradásunk esetén nem vehetünk részt az új rend felépítésében, meg kell mondanunk, hogy bizonyos idő óta annyira zavarosnak és sötétnek látjuk a háború utáni helyzetet, hogy háborúba lépésünk, csak súlyos terheket jelentene a jövő szempontjából. A törököknél, valamint bizonyos angol és amerikai körökben is mindinkább gyengül az a remény, hogy a béke különösen „brilláns” lesz. A szövetséges sajtó és a szövetséges államférfiak kijelentései egyáltalában nem felhőtörő a háború áldozatainak a Balkán-államoknak jelenlegi és jövőbeli helyzetére vonatkozólag.

LEGITAMADÁS TALLIN ELLEN

Helsinki, március 10. (MTI) Tallin, az észak főváros csőtörtők este heves legitamadás oélpontja volt. Mintegy 300 repülőgép keleti és északi irányból a város fölé szállt és két órán keresztül dobta le bombáit. A heves légháritó tüzet Helsinki magasan fekvő pontjairól is látni lehetett.

SZÓFIÁBAN FELFÜGGESZTETTEK AZ EGYTÁLELEL-RENDSZERT

Szófia, március 10. (MTI) A bolgár közlemezési kormánybiztos legújabb rendelkezése Szófia területére felfüggeszti az eddig érvényben volt egytálelelrendszer.

Gyer-yói-Brassay András és Barabás István kiállított képlegyezői a Déri muzeumban

Békási-szoros, Forrásnál, Patakmeder öszez, Kárpátok bércei, Téli szűkület, Húzatás, „Oltárkő, Eszténa az Olt-völgyben, Faddöntő, Sziklás patak, Hargita-tető, Ut a sziklák között, Falun, Ila-patak, Sziklás útrészlet, Ut a szoros felé, Borszéki út, Ut a havasokba, Sulykolók, Hegyi patak, Ösi táj, Békási út, Gyilkostó a Cshárdal, Ösz a kárpátokban, Téli táj, Nyírfák, Cigánysor, Kisbékás völgye, Bajai Dunaág, Gyilkostó télen, Kálan gyák, Utcarészlet (Róma), Rönkfűrészelés (Borszék), Marosparton, Téli, Fahúzatás (Borszék), Pihenés, Erdélyben, Fűrész után, Fekvő akt, Gyilkostó, Park, Székely leányok, Eprészék, Kőhordás, Pihenő lovak, Velencei legunárszlet, Tornác, Fonó parkány, Vasárnap délután, Sétány, Park részlet, Kukoricaosztás, Völgyben, Falurészlet (Borszék), Zazarpant (Nagybánya), Hegyi patak, Hegyek között.

Megtékinthető egész nap.

Pogánymissziói ünnepély a Kistemplomban

A debreceni Keresztény Ifjúsági Egyesület minden esztendőben megszokta rendezni a maga külmissziói ünnepélyét. A véget érni nem akaró világháború ugyan egyre mélyebb árkat szánt a nemzetek és népek közé, minden erővel igyeckszik hátrátalni Krisztus Övéire vonatkozó parancsa teljesítését, hogy „mindnyájan egyik legyenek.” Misszionáriusainkról is évek óta alig kapunk hírt, csak jól esik hinnünk, hogy ők legalább minden különösebb akadály nélkül dolgozhatnak Krisztusért és az Ő egyházáért most is, mikor a háborúban álló nemzetek missziói munkásai a másiknak a területen internálót táborokban kénytelenek tétlenül várni, míg Isten kegyelme ismét megnyitja számukra az ige ajtaját.

A folyó hó 12-én, vasárnap délután 5 órakor a Kistemplomban tartandó pogánymissziói ünnepély a krisztusi missziói parancsa akarja erőteljesen ráirányítani a figyelmet, mely parancsot nem tételheti félre velünk a háború sem. Dr. Czegédy Sándor egyetemi tanár rendkívüli érdeklődéssel vár előadása, missziói tárgyú szavalt, gyülekezeti és karénekek töltik ki az istentiszteletet keretben tartandó ünnepély műsorát. Mivel az ünnepélyen részvétel díjtalan, kívánatos, hogy helyét mindenki idejében, vagyis mindjárt a templomnyitás után foglalja el.

Nyolc állategészségügyi körzetre osztják az ország területét

Budapest, március 10. (MTI) jelenti: A földművelésügyi igazgatás decentralizálását kívánja szolgálalni a földművelésügyi miniszternek most megjelent rendelete, amely az állategészségügyi kerületeknek újabb beosztásával az ország területét az eddigi 5 kerület helyett 8 kerületre osztja fel. Ez a rendelkezés a földművelésügyi igazgatás szakágazatának működése között fokozott összhangot fog biztosítani, mert az új kerületi beosztás általában megegyezik az ország területének mezőgazdasági kamarák és a m. kir. gazdasági vasutak kerületek szerinti beosztásával.

Letartóztatták a batizi hadiözvegy cigány rablógyilkosait

Szatmárnémeti, március 10. (MTI) Batiz községben február 8-án éjszaka meggyilkolták özvegy Czinka Józsefnét, akinek férje decemberben halt hősi halált.

A csendőrség közvetlen bizonyítékok hiányában hetekig nyomozott, hogy kézrekerítse a tettest, akit a visszavonultán élő jómódú özvegyhez bejáratos személyek között kerestek. Elfogták Bogár Jánosné, Rézműves Katalin fiatal cigányasszonyt, aki még a satmárnémeti ügyészségi fogházban is makacsul tagadta a gyilkosságot. Csendőrkékre került Erős István 20 éves cigány napszamos. Bogárné öccse, aki bevallotta, hogy a gyilkosságot néjével együtt követte el. A rabolt holmit 225 pengőért adta el Szatmárnémetiben.

Czinkáné vacsorára hívta be őket. A cigánylegény a földre gyűrte a hadiözvegycet, majd néje a tűzhelyről felkapott hasábrával ütlegelte és amikor Czinkáné nyászörgött, késsel öszszevagdosta a nyakát és az arcát. A gyilkosság és a rablás után a lakást bezárták és eltávoztak.

Az ügyészségi fogházban Bogárné szembesítették Erős Istvánnal és a cigányasszony is megtört.

Általános sztrájk Paraguayban

Genf, március 10. (Német TI) Londonból jelentik: Paraguayban kikiáltották az általános sztrájkot. Tiltakozásul Morinigo államelnöknek az összes szakszervezeteket felosztató rendelete ellen, — jelenti a Daily Worker. A ezakszervezetek — írja a lap — közös „védelmi bizottsá-

got” alkottak és azt kívánják Morinigótól, hogy vonja vissza a felosztató határozatot és bocsásson szabadon minden politikai foglyot. Morinigo azonban megtagadta kérésük teljesítését. Assuncionban, Paraguay fővárosában utcai harcokra került a sor. 170 személyt letartóztattak.

18 évi házasság után borotválva átvágta elhidegült felesége nyakát

Szabadka, március 10. Pénzes Pál 43 éves pincért 18 évi házasság után elhagyta felesége. A pincér csőtörtőkön felkereste az asszonyt Petőfi-utcai lakásán és kérielte, térjen vissza hozzá. Az

asszony vonakodott. Pénzes előkapta borotváját és átvágta az asszony nyakát. Pénzesné haldokolt, amikor kórházba vitték. A pincért letartóztatták.

Kétezer pengő értékű bört lopott és négyszáz pengőért értékesítette

A debreceni törvényszék dr. Basker József tanácsa pénteken másodikban foglalkozott Tóth Péter debreceni szállító munkás és társai bűnügyében de itelethozatalra most sem került sor, mert az ügyben széleskörű bizonyítást rendeltek el. Tóth Péter, Szabó Antal, Kéninger Ignác debreceni szállítómunkások, valamint Szekeres Mihály, Nagy Károly és Kiss Lajos, cipészek, végül Szabó Gábor és Szöke Sándor öszerekek a hadviselési szolgáló anyagok jogellenes elvonása és ándrágító visszaadás vétsége miatt kerültek a vádlottak padjára, mert a vádirat szerint december 17-én Tóth Péter szállítás közben egy bál, összesen 240 kg. bört lopott 2000 pengő értékben, Szabó Antal öt darab bört szerzett meg és abból három darabot 180 pengőért adott el Szekeres Mihálynak, Kéninger Ignác is vett belőle 430 pengő értékűt, míg a többit Szabó magának tartotta meg. Ezenkívül Kiss Lajos 450, Nagy Károly

720, Szabó Gábor és Szöke Sándor 1900 pengő értékű bört vásárolt össze. A főtárgyalás során Tóth Péter töredelmes beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy a börtöket a Wolfner gyár szállította. Ő nagyon ittas volt és ilyen állapotban lopott el egy bál bört, amelyet egyik barátja lakására szállított. Ő a börtön nem kerestett, mert jóval érteken alul 400 pengőért értékesítette, később pedig megállapították, hogy 2000 pengő értékű. Akik tőle megvásárolták azok már k' restek rajta.

Szabó Antal, Kéninger Ignác, Szekeres Mihály, Nagy Károly, Kiss Lajos, Szabó Gábor és Szöke Sándor részbeni beismerő vallomást tettek. Miután a főtárgyalás során a tényállás nem tisztázódott teljesen a királyi ügyész és a védelem bizonyításkiegészítési kérelmet terjesztett elő. A törvényszék ennek a kérelemnek helyt adott és a főtárgyalást elnapolta.

Csokonai Színház
Tel.: 25-45, igazgató: B. Unger István. - Előadások d. u. tél 4, este 10 órakor

Szombaton délután filléres helyárakkal

Szépnyám
Szombaton este D) bérletben: U. Kovács Terus fellépésével:

Gyergyói bál

A Csokonai Színház Irodalmi Kamara Színháza a Déri Muzeumban
Előadások minden hétfőn és kedden este 10 órakor

Hétfőn és kedden

Joyselle
Maesterünk költői színjátéka!

Hungária filmszínház

Továbbra is!
Karády és Jávor filmsikere

Valamit visz a víz
Előadások: 3, 5 és 7 órakor

Meteor mozgó musora
Szombaton 5 és 7 órakor vasárnap d. e. 11, délután 3, 5 és 7 órakor
Latabár, Sárdy, Csontos, Makár, Zsille Margit magyar vígjáték:

Álomkeringő
Jön! Jön!
„A LIDÉRCFÉNY”

Apolló filmszínház
HÉTFŐN ÉS SZERDÁN D. E. 11 ÓRAKOR IS TARTUNK ELŐADAST

Egy nap a világ
Muráti, Páger, Bilcsi, Tahy Anna Mária a vezető szerepekben.

Viaszínház
Ma 3, 5 és 7 órakor a hazafias, romantikus magyar filmremek:

Szováthy Éva
Fősz.: Karády, Jávor, Somlay, Lehotay.

Takaróné dr. Gaál Beatrice és Uray Sándor a magyar ifjúság neveléséről beszélt az Anyák Iskolájának záróelőadásán

Tegnap délután 5 órakor tartották az Anyák Iskolájának utolsó előadásait a MANSz. Piac-utcai helyiségében, melynek alkalmából az érdeklődők zsúfolásig megtöltötték a dísztermet.

Az első előadó Uray Sándor református lelkész volt, aki „Ifjunak korlát” címen tartott pompásan felépített nagy érdeklődést keltett előadást.

— Van egy nagyon régi és nagyon szép magyar közmondás — mondotta beszéde elején —, melyet egészen nyugodtan állíthatok ma délutáni mondanivalóm tengerlyébe. A közmondás így szól: „Gyermeknek vessz, ifjunak korlát, felnőtnek szabadság, öregnek fiztetel adassék”.

— Ez a közmondás így egész szigorúan hangzik, de nem kell megijedni tőle. Attól sem kell megijedni, hogy most a szigorú nevelésről lesz szó, mert a nevelés úgy általában szigorúság nélkül képzelhetetlen.

— A szigorú nevelés mindig bevált történelmi példákra hivatkozik ezután a kitűnő előadó. A spártai nevelésre, az ószövegségi nevelésre, bölcs Salamon példabeszéde alapján és az ósmagyar nevelésre. Ezekből a nevelési módszerekből három szót tanulhatunk meg a szigorú, másodsor is a szigorú és harmadszor is a szigorú. Ne feledjük el azonban, hogy a szigorúság nem durvaság, mert az előbbinek alapja mindig a szeretet.

A régi magyar közmondás első részére tért vissza beszédének további részében, arra a részre, hol a régi tapasztalat gyermeknek vesszöt ajánl. Ez a tanács helyénvaló de nem szabad elfeledni, — hogy a vessz, mindig csak végső eszköz, egy gyermek irányításában. Ha büntetni kell, legalkalmasabb módszer a szórakozások elvonása. Kell azonban, hogy a büntetés mindig feloldás és megbocsátás kövesse. Luther Márton, a nagy reformátor mondotta, hogy a gyermektől nem szabad megvonni a vesszöt, de mielőtt „megütnéd valamiért, mondj el egy Miatyánkot”. Nagyon helyénvaló itt a másik régi magyar mondás, hogy — „Édes fiam, inkább én verjelek meg mint az élet”.

Uray Sándor előadásában ezután azoknak a parancsoknak jelentőségére tért ki, melyeket a szülők adnak gyermekeiknek.

— Parancsra sünn, majdnem mindig szükség van — mondotta — de nagy baj az, amikor a szülők különbözőbb parancsokat adnak és megnevelésüknek a gyermek előtt adnak kifejezést.

— Ricke német pedagógusnak öt tétel van a gyermekeknek adott parancsokról. A tétel a következő: Isten óvjon minden szülőt attól, hogy a gyermekének adott parancsát vissza kelljen vonnia.

A kisgyermek előtt sohasem magyarozzuk parancsaink helyességét és ha vonakodik ezeket teljesíteni, akkor a kért dolgot végezzük el vele együtt, példát adva ezzel.

A kisgyermekkel szemben nem szabad indokolni a parancsot, nagyobb szembene viszont kell.

Az utolsó tétel pedig az, hogy legyen a gyermeked előtt tekintélyed. Prohászka Ottokárnak van egy idevágó, nagyon mély értelmű mondása, mely szerint meg kell csókolni annak az embernek a kezét, aki gyermekét hibájára figyelmezteti.

— A szigorú nevelésnek nagy létszáma van. A gyermek minden lépésén, minden mozdulatán, minden kiejtett szaván, ruházkodásán és modorán észrevehető.

— Akarjuk-e, hogy gyermekeink önfeláldozók, szótartók, derűlátók, lovagiasak és magabiztosok legyenek — mondotta előadásának befejező részében Uray Sándor — erre egyetlen válaszom van: „Ifjunak korlát”...

— Glóriás arccal, fehér ruhában szeretném látni a jövő magyar ifjúságot.

— Ami van, arról könnyen lemondunk — mondotta előadása elején —, de ami jön, a jövőről nem mondhatunk le soha. Így vagyunk a magyar ifjúsággal is. A magunk sorsával szemben lehet hogy közömbösek vagyunk, mert a mi sorsunk már „van”, de gyermekeink élete csak „lesz”. Az ő életükkel szemben nem lehetünk közömbösek. És tudjuk, hogy a magyar gyermek sorsa attól függ, hogy mennyire magyar.

— Hogyan lehet magyarabb ifjúságot nevelni, jön önkéntelenül a kérdés?

— Két nevelés van — mondotta a továbbiak során dr. Gaál Beatrice. — Az egyik nevelés polgári, mely csak az embert szolgálja, a másik a nemzet nevelés, mely magyar embert akar.

— Régen, az ókorban, azt mondták, hogy akie a kard, azé a hatalom. A középkor feudalizmusának jelmondata ez volt, akie a föld, azé a hatalom. A mi korunk jelmondata pedig: Akie az ifjúság, azé a hatalom. Viszont csak annak van ifjúsága, aki azt nevelni tudja. A nevelés kell hogy megváltoztassa a közszellemet, hogy ne csak örülni vagy sírni tudjunk a hazai

sorsán, hanem ha kell áldozatot is hozjunk érte.

— Egyszer érettségizett fiatal emberek voltak nálunk és egész délután azon vitakoztak, hogy ki minek menjen, ki milyen pályát válasszon. Végtelenül elszomorított az a tény, hogy csak azokat a pályákat vették számításba, amelyeken sokat lehet keresni.

Ezután a régi és a mai ifjúság életét hasonlította össze a kiváló előadó.

— A régi ifjúság, ha március tizenötödikén összejött ünnepelni, szívében hordozta az egész tavaszt. A ma ifjúságának kétségtelenül sokkal rosszabb, sokkal szomorúbb sors jutott osztályrészül, — mert napról-napra áldozatot kell hozniuk.

— De azért ne sajnálkozunk azokon, akiknek áldozatot kell hozniuk — mondotta nagyhatású előadása végén dr. Gaál Beatrice —, mert ezeknek életébe mindig bevilágít valami kicsi fény, mely isten szerető szívéből árad.

A nagyszámú közönség hosszantartó meleg ünneplésben részesített az előadókat, az Anyák Iskolájának ezidei utolsó előadásait alkalmából, melyeken, magasztos gondolatokban gazdag, logikusan felépített beszédekkel járultak hozzá a magyar anyák tájékoztatásához és irányításához, a gyermeknevelés legkorszerűbb és nemzeti szempontból legidősebb kérdésében.

Az Anyák Iskolájának rendezőse ma délután, az előadók fizetelésére tért át a MANSz. Piac-utcai helyiségében.

— Az ifjúság, ha március tizenötödikén összejött ünnepelni, szívében hordozta az egész tavaszt. A ma ifjúságának kétségtelenül sokkal rosszabb, sokkal szomorúbb sors jutott osztályrészül, — mert napról-napra áldozatot kell hozniuk.

— De azért ne sajnálkozunk azokon, akiknek áldozatot kell hozniuk — mondotta nagyhatású előadása végén dr. Gaál Beatrice —, mert ezeknek életébe mindig bevilágít valami kicsi fény, mely isten szerető szívéből árad.

A nagyszámú közönség hosszantartó meleg ünneplésben részesített az előadókat, az Anyák Iskolájának ezidei utolsó előadásait alkalmából, melyeken, magasztos gondolatokban gazdag, logikusan felépített beszédekkel járultak hozzá a magyar anyák tájékoztatásához és irányításához, a gyermeknevelés legkorszerűbb és nemzeti szempontból legidősebb kérdésében.

Takaróné dr. Gaál Beatrice a magyar ifjúság sorskérdéseiről

Uray Sándor után Takaróné dr. Gaál Beatrice egyetemi magántanár lépett az emelvényre és az új magyar ifjúság sorskérdéseiről, „Magyarabb ifjúságot” címmel tartott előadást. A pesti egyetemi magántanárnő előadása élményt jelentett a hallgatóság számára. — Mély gondolatai, kedves, közvetlen szavai mindenütt megtalálták a szívekhez vezető utat.

— Ami van, arról könnyen lemondunk — mondotta előadása elején —, de ami jön, a jövőről nem mondhatunk le soha. Így vagyunk a magyar ifjúsággal is. A magunk sorsával szemben lehet hogy közömbösek vagyunk, mert a mi sorsunk már „van”, de gyermekeink élete csak „lesz”. Az ő életükkel szemben nem lehetünk közömbösek. És tudjuk, hogy a magyar gyermek sorsa attól függ, hogy mennyire magyar.

— Hogyan lehet magyarabb ifjúságot nevelni, jön önkéntelenül a kérdés?

— Két nevelés van — mondotta a továbbiak során dr. Gaál Beatrice. — Az egyik nevelés polgári, mely csak az embert szolgálja, a másik a nemzet nevelés, mely magyar embert akar.

— Régen, az ókorban, azt mondták, hogy akie a kard, azé a hatalom. A középkor feudalizmusának jelmondata ez volt, akie a föld, azé a hatalom. A mi korunk jelmondata pedig: Akie az ifjúság, azé a hatalom. Viszont csak annak van ifjúsága, aki azt nevelni tudja. A nevelés kell hogy megváltoztassa a közszellemet, hogy ne csak örülni vagy sírni tudjunk a hazai

sorsán, hanem ha kell áldozatot is hozjunk érte.

— Egyszer érettségizett fiatal emberek voltak nálunk és egész délután azon vitakoztak, hogy ki minek menjen, ki milyen pályát válasszon. Végtelenül elszomorított az a tény, hogy csak azokat a pályákat vették számításba, amelyeken sokat lehet keresni.

Ezután a régi és a mai ifjúság életét hasonlította össze a kiváló előadó.

— A régi ifjúság, ha március tizenötödikén összejött ünnepelni, szívében hordozta az egész tavaszt. A ma ifjúságának kétségtelenül sokkal rosszabb, sokkal szomorúbb sors jutott osztályrészül, — mert napról-napra áldozatot kell hozniuk.

— De azért ne sajnálkozunk azokon, akiknek áldozatot kell hozniuk — mondotta nagyhatású előadása végén dr. Gaál Beatrice —, mert ezeknek életébe mindig bevilágít valami kicsi fény, mely isten szerető szívéből árad.

A nagyszámú közönség hosszantartó meleg ünneplésben részesített az előadókat, az Anyák Iskolájának ezidei utolsó előadásait alkalmából, melyeken, magasztos gondolatokban gazdag, logikusan felépített beszédekkel járultak hozzá a magyar anyák tájékoztatásához és irányításához, a gyermeknevelés legkorszerűbb és nemzeti szempontból legidősebb kérdésében.

Az Anyák Iskolájának rendezőse ma délután, az előadók fizetelésére tért át a MANSz. Piac-utcai helyiségében.

— Az ifjúság, ha március tizenötödikén összejött ünnepelni, szívében hordozta az egész tavaszt. A ma ifjúságának kétségtelenül sokkal rosszabb, sokkal szomorúbb sors jutott osztályrészül, — mert napról-napra áldozatot kell hozniuk.

— De azért ne sajnálkozunk azokon, akiknek áldozatot kell hozniuk — mondotta nagyhatású előadása végén dr. Gaál Beatrice —, mert ezeknek életébe mindig bevilágít valami kicsi fény, mely isten szerető szívéből árad.

A nagyszámú közönség hosszantartó meleg ünneplésben részesített az előadókat, az Anyák Iskolájának ezidei utolsó előadásait alkalmából, melyeken, magasztos gondolatokban gazdag, logikusan felépített beszédekkel járultak hozzá a magyar anyák tájékoztatásához és irányításához, a gyermeknevelés legkorszerűbb és nemzeti szempontból legidősebb kérdésében.

Az Anyák Iskolájának rendezőse ma délután, az előadók fizetelésére tért át a MANSz. Piac-utcai helyiségében.

— Az ifjúság, ha március tizenötödikén összejött ünnepelni, szívében hordozta az egész tavaszt. A ma ifjúságának kétségtelenül sokkal rosszabb, sokkal szomorúbb sors jutott osztályrészül, — mert napról-napra áldozatot kell hozniuk.

Megbízható forrásból!...

Aki az igazságot akarja tudni, megelégszik a homályos pletykákkal, amelyeket ismeretlen helyekről szólnak széjjel. Fehér kisasszony és Fekete úr jegyességének szétbontásáról?...

Aki egy vállalkozás értékét akarja megítélni, életbevágóan fontos magánérdekekből, az a szállogó, felelőtlen fecsegésekből szűri le véleményét?...

Aki tájékozódásához elegendőnek tartja a felületes suttogásokat, annak tényleg nincs szüksége az igazság fáradságos kitalálására...

Aki azonban a tényeket akarja megismerni, az nem a „tíkos megnevezhető helyekről” szét hazudott rémhíreket halgatja meg, hanem az igazság forrására fordul.

Férfit, asszonyt, gyermeket, gazdagot és szegényt egyaránt érdeklik korunk sorsdöntő szellemi és fegyveres küzdelme!

Ha tudni akarjuk, hogy a világháború hogy végződhetik, hogy milyen lesz a várható béke és hogy alakulhat a magyar nép sorsa, akkor az események bonyolult sokaságából, magunk kell, hogy kiformaljuk a jövőnk valószínű képét.

Véleményének tárgyilagosságot megakadályozva figyelje állandóan Németország hangját!

A német rádió magyarul is közvetíti híreit mindennap s valóban „megbízható forrásból” ismerteti az eseményeket.

Az európai harc értelmét, célját és óriási erőit ismeri meg ha rádiókészülékének gombját a német állomásokra fordítja.

Milliók harcolnak a közös fronton az európai népek szabad, független életéért a nyugati kultúra védelmében s milliók hiszik szívvel-leléssel, hogy a német harcosok, a finnek, a magyarok, a spanyol, norvég, holland, belga, francia, észak- és keleti népek önkéntesen nem hiába ontották véruket a bolsevizmus elleni esztában!

Az áldozat és a meggyőződés ereje védi meg a szabad hit, a nemzeti függetlenség és a magánvagyon filléreire épített Európát, távoli földrészek urainak kapitalista kizsákmányolásától és a keleti bolsevizmus gyilkos mérgeitől: ettől a két szövetkezett haláltól, amelyek gépesített rabszolgákká alakonyítják az embert!

HALLGASSA MEG NEMET-ORSZÁG HANGJÁT!

A Német Birodalmi Rádió „Donau Állomása” (Donau Sender) minden nap magyarul ad híreket a 325,4 = 922 kHz hullámhosszon 7.15-7.30-ig DXO 49.92 m: 6.010 kHz 5.vid hullámhosszon is. 11.00-11.10-ig 16.50-17.00-ig 23.15-23.30-ig 1.00-1.10-ig 20.15-21.00 órák szórakoztató és tanító műsor, sok zenével!

Vasárnapon: Délkeleti rádiószemle és hallgatók kívánságversenye.

Hétfő: Hírmagyarország beszél

Kedd: Művelődés adás

Szerdán: Európai köradás „A világba tekintünk”

Csütörtökön: A „Donau Állomása” a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól.

Pénteken: Berlini posta. Szombaton: Fényszóró.

Ezenkívül minden adásban hírek aktuális megjegyzések és helyi hírek.

Fontos rendeleteket tárgyalt a 42-es bizottság

Budapest, március 10. Magyar Távirati Iroda jelenti: A 42 tagú országos bizottság március 10-én délelőtt 11 órakor Ivády Béla elnöklésével ülést tartott. Esső Sándor előadó ismertette a m. kir. miniszteriumnak rendeltetvezetét a teherfuvarozási gépjárművállalatok működésének szabályozásáról. A rendelethez Schandl Károly, vitéz Imrédy Béla, Rassay Károly, Kunder Antal és Fabinyi Tihamér bizottsági tagok szöveget hozták, majd Zsindely Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter részletes felvilágosítása után a bizottság a rendeltetvezetet kisebb módosításokkal tudomásul vette.

Ugyancsak Esső Sándor előadó ismertette a m. kir. miniszterium rendeltetvezetét a jóversenyfogadások jövedelméből testnevelési és testedzési célokra fordítandó összeg egyrészének tanoncotthonok létesítésére felhasználásáról. A rendelethez Eszterházy Mór és Kunder Antal bizottsági tagok szöveget hozták, majd Bornemisza Géza miniszter és Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter részletes felvilágosítása után a bizottság ezt a rendeltetvezetet is tudomásul vette.

Halálos ítélet Szegeden

Ördög András 52 éves szegedi naposmest gyújtogatás bűntette miatt állították a szegedi rögtönítélő bíróság elé, mert Szegeden február 22-én éjszaka felgyújtotta a Mezőgazdasági Központ épületét, mely teljesen a tűz martaléka lett. A rögtönítélő bíróság tárgyaláson Ördög András töredelmes beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy a hánolóban volt alkalmazásban. Havonként mindössze 80 pengőt keresett és ebből kellett megélni héttagú családjával. Nagyon elkéseregett emiatt és bosszúból gyújtotta fel a raktárpulvert.

pokkal előbb készült a gyújtogatásra. Az épületbe bejáratos volt. Olajos rongyot gyújtott össze, mit újságpapírra csomagolt és felvitte az emeletre, ho zsákok mögé dugta és meggyújtotta. Vallomása szerint addig az tűzet fogtak és abból negyven ötven centiméteres lángok csaptak ki. Utána elmenekült a helyszínről. Az oltási munkálatokat nagyon akadályozta, hogy a második emelet rárogyott az elsőre és így a tetőzet is tűzet fogott.

A tanúk kihallgatása után a rögtönítélő bíróság gyújtogatás bűntetteben mondta ki bűnösnek Ördög Andrást és kötéli általi halálbüntetésre ítélte. A halálraítél magabaroxyva könyörgött kegyelemért. A rögtönítélő bíróság ezután átalakult kegyelmi tanácsná.

A tanúk kihallgatása után a rögtönítélő bíróság gyújtogatás bűntetteben mondta ki bűnösnek Ördög Andrást és kötéli általi halálbüntetésre ítélte. A halálraítél magabaroxyva könyörgött kegyelemért. A rögtönítélő bíróság ezután átalakult kegyelmi tanácsná.

Csodálatos színpompák a Gyergyói-Brassay András és Barabás István képkiallitása a Déri Múzeumban

Koncz Aurélné lett a debreceni református nőszövetségi tanács elnöke

Ugyvezető elnöknek Tóth Gyulánét választották meg

Tegnap délután tartotta a debreceni református nőszövetségi tanács nagy érdeklődés mellett alakuló gyűlését a kistemp.omi egyházközség gyűléstermében, a Révész-tér 2. szám alatti helyiségben.

A gyűlést dr. Szász Imréné egyházmegyei elnöknő nyitotta meg közvetlen szavakkal, majd a vezetőség megállapította a Debrecenben működő nőszövetségi kiküldötték számát és személyeket. Ezután dr. Makkai Sándorné ismertette a megjelentekkel az összejövetel célját. Dr. Makkai Sándorné határozott beszédeben hangsúlyozta, hogy enélkül a központi szerv megalakulása nélkül a nőszövetségek munkája szétforgácsolódna és hiányozna belőle az az erő, amit a társadalom elvár a nőszövetségektől. Az élet más területein is szükség van központi irányításra s egy nagyobb megmozdulásnak nagyobb súlya is van a társadalomban és az egyház kebelén belül is.

A nagy tetszéssel és helyesléssel fogadott előadás után megalkotották a tanácsot és megválasztották a tisztviselőket is. Elnöknek özv. Koncz Aurélnét választották meg egyhangú lelkesedéssel, ügyvezető elnöknek pedig Tóth Gyulánét. Alelnök dr. Lábass Béláné lett. Titkár és jegyző Tóth Erika. Pénztáros Kovács Józsefné. Ellenőrök: Duszica Ferencné és Erdei Mihályné.

Tagok a különböző egyházrészek és nőszövetségek kiküldöttel, így a Csapó-utcai egyházközségből dr. Balogh Béláné, Nagy Imréné, Csúrka Jánosné, özv. Tóth Gergelyné. Kossuth-utcai egyházközségből: Péterffy Lászlóné, Mikó Lajosné. Péterfia-utcai egyházközségből: Szabó Károlyné, Szekeres Józsefné, dr. Varga Zsigmondné, Árpád-téri egyházközségből: Gidai Endréné, Soós Ferencné, Pethő Jánosné, Molnár Józsefné, özv. Lányi Elemérné, özv. Bodor Pálné, Kajdy Gusztávné, Kovács Gusztávné. Ispótyai egyházközségből: Varga Istvánné, Kelemen Gézáné, Ajtai Gyuláné, dr. Reke Gusztávné. Kistemplomi egyházközségből: Szilassy Ida, Uray Sándorné, Adamcsik Ferencné, Osváth Jenőné. Homokkerüti egyházközségből: Mikó Imréné, özv. Kovács Józsefné, Kovács Józsefné, Bánai Zoltánné. Csapókerti egyházközségből: Zöld Mihályné, Kissai Mihályné, Kira Jánosné, dr. Dancsházy Sándorné. Nyilastelepi egyházközségből: Gyökeres Józsefné, Tyukodi Józsefné, Dien Sándorné, Siposs Károlyné. Egyetemi egyházközségből: dr. Makkai Sándorné, dr. Lábass Béláné, özv. vitéz Molnár Lajosné, dr. Ókrös Sándorné. Kerektelepi egyházközségből: Fejes Gyuláné, Rácz Jánosné, Pazonyi Istvánné, Tamás Józsefné. A Templomegyesületből: özv. Balogh Istvánné, Varga Lászlóné, dr. Ballai Béláné, dr. Szemere Antánné.

Tanácsadó tagok az egyházrészek és körzetek lelkeszei lesznek.

A megválasztott elnöknő, Koncz Aurélné megköszönte a feléje irányuló bizalmat és kérte, hogy a szövetség tagjai munkájukkal járuljanak hozzá az építéshez. Rangkülönbség nélkül teremtsék meg soraikban az egységet és összetartást.

Ezután dr. Makkai Sándorné

és Uray Sándorné bejelentették, hogy a Nőszövetség nagymeny-

Tiltott műtét következtében meghalt egy nyíracádi asszony Debrecenben

Gyulaházi Györgyné nyíracádi asszonyt a múlt nap igen súlyos állapotban szállították be a debreceni szülészeti klinikára. Itt az orvosok mindent megkíséreltek, hogy megmentsék az életnek. Fáradásuk azonban hiábavalónak bizonyult, mert meghalt. Az orvosok megállapítása szerint a szerencsétlen asszony halálát tiltott műtét kö-

nyiségű pelenkát, molinó- és flanelanyagot kapott, egyben felkérték az egyházközséget, hogy ezekre igényeiket nyujtsák be.

A megbeszélések után dr. Dancsházy Sándorné mondott zárómát, mellyel az alakuló gyűlés véget ért.

vetkeztében előállott hashártyagyulladás okozta. A kliánika jelentést tett a halálesetről a királyi ügyészségen és dr. Erdélyi Gábor vizsgálóbíró az ügyészség indítványára elrendelte a holttest felboncolását. Ezzel egy időben megindították a nyomozást annak kijelentésére, hogy a halálos műtétet ki hajtotta végre Gyulaházi Györgynén.

Ma lesz a DEI előadása a Déri muzeumban

A Debreceni Egyetemi Ifjúság rendezésében 1944 március 11-én délután 5 órakor a Déri-muzeum előadójában érdekes előadásban lesz része azoknak, akiket az erdélyi magyarság sorsproblémái érdekelnek. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (E. M. K. E.), amelyik a legjobban ismeri azt a helyzetet, amelyben a visszatért Kelet-Magyarországon, ill. Észak-Erdélyben a magyarság van. Sok ilyen előadást tartott már az EMKE, amelyek közül megemlítjük a nyíregyházi, amit az egyházi és világi élet vezetői Dr. Borbély Sándor alispán és D. Vácz Elemér főlevéltárnok vezetésével rendeztek meg. Az előadásnak nagy eredménye volt, mert Szabolcs-vármegye 1000 gyermeket kért nyárára felruházni és nyaraltatni s itt főképp olyan gyermekekről van szó, akiknek a nyelvén 22 éves idegen uralom hatása igen megérint. Két gyermeket azonnal felvettek a Nyíregyháza melletti Népfőiskolára. Végül ötezer pen-

gős költséggel egy templomot kijavítottak.

Legutóbb az EMKE-ről a MANSZ 25 éves jubiláris közgyűlésére halottunk, u. i. a budapesti előadás nyomán a MANSZ kétezer szilágysági gyermek felruházását határozta el. Hogy mi okozta, vagy, hogy milyen helyzetek ismertetése alapján tették meg a nevezeteket, a fentebb említett előadásokat, erről a szombati előadásban Dr. Szűk Ödön EMKE főtitkár az Erdélyi magyar sorsproblémák előadása is képet ad. Dr. Szűk Ödön térképek segítségével Szilágy vm. nemzetiségi pusztulásáról tájékoztatott fogadni. Az előadásnak nem kevésbé érdekes része lesz gr. Pálffy Géza felsőházi tag, aki budapesti szemmel fogja ismertetni a jelenlegi nemzeti eszme és az időszerű telepítési kérdések jelenlegi helyzetét. Beléptéj nincs, az előadás tiszta jövedelmét egy szilágymegyei összeművelésben levő templom kijavítására fordítjuk.

Tavaly 14 versenynapot bonyolított le 74 futammal vidéken a Magyar Ügetőverseny Egyesület

A MUE ezután fokozott mértékben dolgozik az ügetőverseny-zés vidéki népszerűsítésén

A Magyar Vidéki Sajtóudósító budapesti jelentése szerint a Magyar Ügetőversenyegyesület a napokban tartotta évi közgyűlését, melyen a betegsége miatt távozó radó Hedry Béla ny. altábornagy elnök helyett vitéz Bossányi-Havass Tibor ny. vezérőrnagy elnököt. A közgyűlésen a földmivelésügyi miniszter vitéz Pettkó-Szandner szkv. vezérőrnagy, lötenyésztési főigazgató képviselte.

Vitéz Bossányi-Havass Tibor ismertette az Egyesület múltévi működéséről szóló jelentést, melynek érdekes adataiból kiderül, hogy 1943-ban Budapesten 91 versenynapot bonyolítottak le 872 futammal, továbbá Pécsen, Kisvárdán, Miskolcon és Nagyváradon 14 versenynapot 74 futammal és versenydíjak címén 4.460.000 pengőt fizettek ki. Az ügetőlovenyésztés és az ügetőversenyzés nagy fejlődését igazolja a totalizátorforgalom jelentékeny emelkedése, melynek következtében az Egyesület tavaly adók és illeletek címén 11 millió pengőt fizetett az államnak és másfélmillió pengőt a fővárosnak. Jelentős összeget költöttek a versenydíjak kor-

szerszítésére és újabb ingatlanokat is vásároltak s emellett komoly ösztörszegek jutottak játékosny célokra is. Ezek után gróf Keglevich Gyula titkos tanácsosnak az Egyesület 40 év előtti megalapításának tiszteletére a közgyűlés Rakovszky Iván m. kir. titkos tanácsosnak, az Egyesület hajdani kormánybiztosának, továbbá Hedry Béla elnöknek és vitéz Bossányi-Havass Tibor alelnöknek a magyar ügetőlovenyésztés fellendítése érdekében végzett nagy érdemeit jegyzőkönyvileg örököltette meg.

Az elnök ezután bejelentette, hogy az Egyesület tulajdonában levő Tattersallt állandóan korszerűsítik és közölte, hogy az alsógödi ménestelepen löszanatóriumot állítottak fel. Végül az elnök hangsúlyozta, hogy az Egyesület ezután fokozott mértékben dolgozik az ügetőlovenyésztés vidéki népszerűsítésén is. Ha a háború véget ér, Magyarországnak készen kell állni hogy azokban a külföldi államokban is keresett legyen a magyar ügetőlo, amelyekben a háború megbénította az ügetőlovenyésztést és versenyzést.

AZ OLAJBAN SÜLT KOLBÁSZ

Írta: SZALACSI RÁCZ IMRE

Ma sok helyen ott perceg az olaj, mint „nagyon ízes” holmi, amiről eddig nem tudtak a jobb háztartások. Ma jó, csak kapni lehetne, — vélik egyesek, mert fánkot, igen fánkot, csörögést valóban csak olajban lehet sütni — hirdetik sokan...

Régen, az én gyermekkoromban bizony miféleképpen a legszegényebb emberek zsírja volt a napraforgó olaj és ott kezdődött a faluban a rang, hogy hol nem esznek olajos ételek. Főleg a szegény román és rutén nép fő táplálékosága ekkor volt, mert a görög egyházak hosszú bőjtjén még tejterméket se szabad enni, így a nagyon vallásos románok miféleképpen karácsony és húsvét előtt hosszú bőjtben csak olajjal főztek és innen átszármazott ez a szokás a római katolikusaink közé is. Különben egy félvszázaddal ezelőtt még olyan szigorú volt a római egyház bőjtje is húsvét előtt, hogy csak az olajjal tudták mélyen vallásos házaknál megoldani a főzés gondját.

Magam gyermekkoromban igen gyakran láttam, hogyan készül az olaj, mert nagyapám malmában is volt olajütő, ahonnan nagy kőhordókban Zilahig, Somlyóig, sőt Váradig felhordták ökrös szekereken a kiütött olajat a Réz és Meszes hegyek között lakó románoknak.

Az önkéntesen vállalt bőjtjé sajnárgatásokat azonban nem jelentették sokat, mert a románok, rutének ma is szívesebben eszik az olajat, málté kenyert, mint a dzsuzsirt és búzakarácsot. A mai háború minket is sok mindenre megtanított, de mondom, hogy addig bőjt nem lesz, míg olajat kapunk. Aligha ettem jobb falatot valaha is, mint mikor az ősi malmunkban a bakos, a sajtőkezelő ember, levágott saját barna kenyérből egy jó karéjt, megmártotta a sajtó alatt levő kőedénybe csörgő meleg olajban és a kezembe nyomta. Ma ma más karéjt vágott magának és versenyt faltunk. Mondhatom, igen kellemes ízek maradtak máiglan a számban és ennek emléke elevenedett fel bennem a legutóbbi olajban sült fánk találásánál...

Semmit se kell félni, emberek, kolompér, olaj, káposzta van, nem hal itt éhen senki a télen, — szokta volt mondani Balázs bácsi, aki afféle megbízott mindenem volt a házuknál és nyolc gyermek kenyerkereső apja.

Sütöttek, főztek az olajjal szétében, hosszában a jó béke esztendőben is. Ki halat, ki fánkot, még zsellérlakodalomban a tésztafélék is olajban készültek. Az olajos hordók káposzta még külön csemege lehetne, ha egyszer valami ételmes

konyhaművész venné pártfogásba. Minden ételek és főztek között azonban egyetlenben egyre emlékszem derűsen és jó emlékekkel. Hőse Izsák mester, ifjúkori ruhám remekelője, aki valahol a Zöldfa-utcában lakott kicsi házikóban és mesterség szerint szabó volt. Mégpedig jó szabó, ha nem is rendelt nála a bécsi hoppmester ruhát. Valahonnan került hozzánk, de jól tartotta azért öklime is a szigorú bőjtjöt, bár jól keresett, inkább felt neki zsírosabb holmira is. Egy-egy kis malacot is ölték nála karácsony táján, így érthető, hogy a hosszú nagybőjtben olykor-olykor megkívánia a füstös oldalast, szárazkolbászt is.

Igy történt, hogy Nagypál János bácsi megrendelt nála húsvét ünnepre egy derék nadrágot, amit Izsák mester el is vállalt becsülettel, hogy nagyszerűre elkészíti. Tudvalevő, hogy minden bőjtök között első a nagypántek, aztán a nagyhét minden napja. A felámadás hajnaláig a legelveteműhebb istentelen se merne enni disznóhúst, mert a bőjt az komoly dolog. Nagypál János hűségesen beállított nagyszerűen reggel Izsák mesterhez, hogy megnézzze, készen van-e a nadrág, nem szabta-e ki belőle a híres mester.

Már az údváron megkapta azonban a méltó botrányozás a derék kúrator, mert nagyszerűre fésztelete olyan, de olyan inycsiklandó szag csapta meg az orrát, ami nyilván elérta, hogy az a kupciher Izsák mester nem jobban törté ma a fejét. A bőjtjé időben minden jóra kitézett Nagypál János alig mondta el a szokásos dicsérfesséket, még egy gyors iramú szimatot vett a szabóműhely fokhagymás kolbász születe illatából, máris támadta a bőjtjézet:

— Hát maga nagysereda tisztelére kolbászt kosztol?... — Csokis! vágta ki büszkén Izsák, aztán a fűzhelyhez lépett, lekapta a lábast, melyben korikában percegett a tiltott ételt formájában is jól mutató kolbász.

— Hát, Izsák szomszéd, csak istentelen cucilista maga, nem hiába városi mesternek akar látszani! — botrányozott Nagypál János.

— Már engedelmet, szomszéd, de ez nem áll, mert ide süssön, ha szeme van; igaz, hogy kolbászt sütök, de miben, ha nem olajban? Hát kell ennél bőjtjézebb étel, mi? — metszett le egy falatkát a peneculusával Izsák mester és helykén, de jó lelkiismerettel bekapta csak úgy kenyér mellé győrése nélkül, mint kutya a legyet a tiltott falatot.

— Mert az olaj a lényeg, szomszéd, az tesszi a bőjtjé ételt!...

Budapesten és Szegeden már megkezdtek a kényelmi telefonok leszerelését

Debreceni vonatkozásban még nem történt rendelkezés

A közlekedésügyi miniszter az elmúlt hónapban rendelettel szabályozta a telefonbeszélgetések tartamát, majd miután ez a módszer nem vezetett eredményre, elrendelte a kényelmi telefonállomásoknak meghatározott időre való kikapcsolását.

A végrehajtást a múlt napokban már meg is kezdték Budapesten és a vidéki városok közül Szegeden. A telefon kikapcsolása az erős forgalmú időkre szól, tehát délelőttre. Azok akiknek a telefon luxuscikk, délelőtti folyamán nem használhatják a telefont.

Budapesten közel 10 ezer telefont vontak így ki a forgalomból. Szeged 200 telefonja közül mintegy 10 százalékot minősítették kényelmi telefonnak és ezek is erre a sorsra jutottak.

Érdeklődünk a debreceni postai igazgatóságnál abban az ügyben, hogy Debrecenben sor kerül-e a közeljövőben a kényelmi telefonok kikapcsolására. A postai igazgatóság közölte, hogy Debrecenre vonatkozó rendelkezést még nem kaptak, itt egyelőre tehát nem kezdődik meg a telefonkorlátozás.

Értesítésünk szerint kényelmi telefonok azok tekintendők, melyek üzleti célt nem szolgálnak. A magánlakások telefonjai közül kényelmi telefonok tekintendők azok, melyeknek előfizetője hivatalában is tart telefont. Ilyen elbírálás alá esnek azok a magántelefonok is, melyek észrevehetően nem szolgálnak közérdekű célokra.

Legalább olyan jól meg kell tanulunk a kisebbségek nyelvét, mint azok tudják a miénket

Dr. Matta János, az egyetemi román lektora a kisebbségi nyelvtanulásról

Debrecennek, mint egyetemi városnak kulturális és nemzetpolitikai jelentősége már azzal is jelentős, hogy a Tisza István Tudományegyetemen minden hazai kisebbségi nyelvnek lektorátusa van. Az egyetemi ifjúság részéről a kisebbségi nyelvek iránt megnyilvánuló érdeklődésről beszéltünk dr. Matta Jánossal, a Tisza István Tudományegyetem román nyelvi lektorával, az ismert debreceni íróval, aki páratlan érdekességű kérdéseket világított meg ezzel kapcsolatban.

ERVÉNYÜKET VESZTETT DOGMÁK

— Az ifjúság — mondta kérdésünkre dr. Matta János — mindig előbb jár, mint a megfontolt felnőttek és dogmák. De hadd mutassak erre rá személyes tapasztalataimon keresztül. — Zilahon 8 évig kisebbségi iskolába jártunk. Az első négy osztályban azt hittük, hogy meg mindig érvényesek azok a dogmák, melyek a Bach-korszakban érvényesek voltak, — amikor nem akartak németül tanulni, „csakazértse”. Mi sem akartunk románul tanulni, később jöttünk csak rá, hogy ezzel szolgáltattuk ki magunkat a hivatalos közoktatás hatalmának, mely csak az alkalmat leste, hogy elvenesse az iskolát. Az első évek után mondta akkori igazgatónk, Kerekes Ernő: édes fiam, ne csináljatok ilyen halál értelmezett hazafiságot.

— Rájöttünk, hogy nekünk legalább olyan jól meg kell tanulni románul, mint ahogy ők magyarul tudnak. Néhány év múlva történt, hogy iskolánk egyik növendéke nyerte meg az országos tanulmányi versenyt, tehát a román anyanyelvűek sem tudtak versenyre kelni vele.

MINDENKIT EMBERSZÁMBA VENNİ

— Tisztánlátásom azonban akkor jött meg, amikor ide kerültem a debreceni egyetemre. Itt abban az időben egészen furcsa elgondolások voltak a megszállt területeken történt elnyomásokról, valahogy azt érethették elnyomás alatt, hogy nekünk a fülünket vágják le... Az elnyomás pedig más volt és egyetlen módját tanultuk meg, hogy fölébe kerüljünk: emberszámba vettük a hatalom képviselőit. És ezzel sok mindent el lehetett érni. Otthon sokat foglalkoztam románokkal s mindegyiknek a szeméből azt olvastam ki: hiába a miénk a hatalom, ez a magyar bennünket lenéz. Ez az emberszámbavevés lett a meggyőződés és tanítványaimnak is ezt próbálom megmagyarázni, hogy mindaddig nem tudunk pozitív eredményt elérni s mindaddig nem tudjuk megvalósítani a Kossuth által elképzelt dunai föderációt. Ez különösen Debrecenben aktuális, hiszen még mindig Debrecenben mondják legmelegebben, hogy éljen Kossuth Lajos és azt hiszem, ebben a városban még most is úgy érzik, hogy Debrecen adós valamivel. Azt hiszem ma már a tanítványaim is és az egész magyar ifjúság érzi, hogy magartartást kell változtatnunk, akármit csinál a másik fajtájú, nem tudja azt tenni, hogy mi hason-

lóval válaszoljunk. — Egyelőre ennek az egyéni megvalósításánál tartunk.

KÉT DIÁK GYALOG ERDÉLYBEN

— Minden, ami eddig történt, annak köszönhető, hogy a románok például komolyan vettek bennünket és megtanultak magyarul, mi pedig abszolút tájékozatlanságban voltunk. S azt hiszem nekünk is ki kell jelentenünk, hogy megtanuljuk a nyelvet és emberszámba vesszünk. Eddig egyéni eredményekről számolhatok be.

— Az elmúlt nap találkoztam két tanítványommal, akik most jöttek haza Erdélyből. Nem vakációzni vagy kirándulni voltak, egyszerűen ismerkedni, gyalog járták be egész Erdélyt. A tapasztalataik között többek közt elmondták, hogy egy havasi oláhhval találkoztak, akivel próbáltak szövegni, a nyelvből valamit értettek már. Vacsoráját megosztotta velünk és éjszakára saját csergélveit takarta be őket — mert szólni tudtak hozzá

A méhésztanfolyamok számára oktató méhes létesült a Nyúron

Múltkor cikkünkben már részletesen foglalkoztunk a méhészet két legfontosabb háborús kérdésével, a méhetező cukorral és a pontrend szerbe való beszolgáltatás gondolatával.

E cikkünkben kitértünk a méhészek egyéb megoldásra váró kérdéseire is, melyek egyik kiváló debreceni szakember mondott el nekünk, aknek magának is szép nagy méhésze van Debrecenben s így mindenben kellő felvilágosítással tudott szolgálni.

— Fájó pontja a méhészeknek — mondotta —, hogy nem tudják magukat kellő anyaggal ellátni. A deszka, fedőlemezt, szeg nagy problémát jelent. A vidéki méhészek, leginkább gazdák, ugyanis saját maguk állítják elő a szükséges kapitárókat. A legtöbb méhészt aszias is egyben, aki megvan a kapitárkészítés nem éppen könnyű mesterségét s saját maga javítja is azt. A méhészek leginkább a szegényebb néprétegekből kerülnek ki és főként tanyasi emberekből, akik már megtanulták azt a mondást: „magad uram, ha szolgád nincs!” A kapitárjavításhoz és karbantartáshoz ugyan a szelbontott és használatonkívül helyezett kapitárak részei használják fel, azonban ezekhez szeg is kell, amit nem tudnak kellő mennyiségben beszerezni. — Nagyon jó volna, ha a Hangya útján központilag lehetne igényelni anyagot és szegget, így könnyebben hozzá lehetne jutni. De ha ez is nehézségekbe ütközik, akkor talán a vaselozott bizottság útján lehetne kiutálni. A legnagyobb baj, hogy vidéki viszonylatban kicsi a kontingens, pedig minden tíz családos méhésznek szüksége van átlagban évente egy kilogram szegre, főként az új keretek összeszereléséhez. Ehhez negyvenes szegek kellenek, ez azonban sajnos nincsen. A másik probléma a keretdrót, a 0,4 milliméteres drót. Egyik másik méhésznek ugyan még van a keretdrótból, de ha elfogy az idén, nem tud mást szerezni. Országos viszonylatban 8—10 méhcsalád esik egy-egy méhésze, amelynek

és egyenrangúan próbáltak szólni.

— No és nem beszéltek a dákóromán problémáról? — kérdeztem akkor tőle. — Nevetek. — Se neki, se nekünk eszünkbe sem jutott.

TRES FACIANT COLLEGIUM

(— És az egyetemi ifjúság milyen érdeklődést tanúsít a kisebbségi nyelvek iránt? — kérdezte.)

— Minden félévben akad négy-öt olyan hallgató, aki egészen komolyan érdeklődik. A szám kicsisége ne ijesszen meg, én amúgy is inkább azt az elvet követem: tres faciant Collegium. A hallgatók száma átlag 20—25 között szokott mozogni félévenként, jelenleg 22 hallgatóm van. Volt idő, amikor 60 hallgatóm volt, de tudtam, hogy az érdeklődés nem komoly, ez a Teleki-korszak alatt történt s azért, hogy kisebbségi területre pályázva legalább azt tudják igazolni, hogy egy vagy két félévet hallgattak románul. Hallgatták, de nem jártak az órákra. Akik jelenleg is tanulnak, azokban komoly az érdeklődés.

A beszélgetés után úgy éreztük, hogy Debrecenben az egyetemi ifjúságot Matta János dr. nemcsak a román nyelvre, hanem a talán még ennél is fontosabb felvilágosodott, értelmes magatartásra tanítja — kitűnően. (sym.)

összehívják a méhészeket oktató előadásokra. Sikerült is. Az adatok szép mennyiségben gyűltek össze és sok eddig ismeretlen méhésze bukkantak. A kiutalt egy vagon cukor 218 méhészt között osztott meg, de még legalább ugyanannyi méhészt van, aki nem vette igénybe a cukrot, mert önhibájából kimaradt az összeírásból.

Majd az oktató méhesről kezdtünk beszélgetni, mely Debrecenben létesül értesülése szerint. A város erre a célra egy 200 négyszögletes területet jutaltott a méhészeti felügyelőségnek a Nyúron, hogy ott tanítási célra mintaméhes létesüljön. Itt kerülnek majd megrendezésre a méhészeti tanfolyamok is.

A mintaméhes elhelyezése minden kívánalmat kielégít, úgy készített, mint egyéb szempontból. A gazdasági területet, a női háztartási iskola és a kertmunkás iskola is itt vannak a közelben. Közel van a Nagyerdőhöz is, ami szintén lényeges. A mintaméhes megvalósí-

tásának gondolatáért Pahi Ferenc kertészeti felügyelő harcolt a legtöbbit s őt illeti az elismerés is. Ezen a egyszerű anyatelepen, — mely Debrecen városán kívül Hajdú vármegyét is gazdagítja, már elhelyezést nyertek a méhcsaládok. A telepen lesz elhelyezve egy vándor tanfolyam is, mely szét-szedhető faházból áll, s melyben a méhészeszközök lesznek. Ez a vándorméhes utakra indul majd Hajdú vármegye területén, sőt ha szükség van rá, távolabbra is, hogy a tanfolyamokhoz szükséges oktatanyagot magával vigye. Ebben a faházban még szükséges kámi kísérleteket is el lehet végezni, ami nagyban hozzájárul majd a tanfolyamok, oktatások sikeréhez.

A egyszerű kezdeményezés azt mutatja, hogy az állam és közlelőbből Debrecen városa minél megtesz a méhészet érdekében, — mely a mezőgazdasági termelésben egyre nagyobb és nagyobb szerephez jut.

A Textilközpont osztja szét a dróító női- és férfiszabók árúkészletét

Elkobozzák az áruraktárt. — Adófizetés a felértékelte összeg után

A közönség széles körében keltett élénk felűnést és érdeklődést az a vizsgálat, amely előbb öt ismert női divatszalon, majd hét vezető férfiszabó ellen megindult és amely árdrágító visszavétel miatt dróítbevétel végződött. A női divatszalonok büne bizonyos fokig még tisztázásra váró probléma, — mivelnem lehet pontosan szelválasztani a kelme és a modell árát, illetve díját. A férfiszabók árcáinál azonban könnyebben konstruálták az árdrágítás szabóját. Általában mindzeknél a szabó cégeknek jelentős szövetraktárt találtak és a vizsgálat elsősorban arra terjed ki: miként kalkuláltak ezeket a korábban olcsón beszerzett szöveteket?

Ertesülésünk szerint megállapították, hogy a férfiszabók 5—600 pengős méter-árakat kalkuláltak többnyire 40—50 pengős áron beszerzett szöveteknél. Az intézkedések során a kalkulált magas ár után való adófizetésre fogják szorítani ezeket a szabókat, azoknál rak-tárkészleteiket el fogják kobozni. Az elkobzott szöveteket a Textilközpont rendelkezésére bocsátják, amely a pontrendszer keretében szétosztja a szövetkereskedők között. Ipari és kereskedő körökben már régebben mozgalom indult annak érdekében, hogy általában érvényesíteni lehessen az utánpótlási árakat.

Akkor verte fejbe a dákós verekedőt amikor már lelogták

A debreceni törvényszéken igen érdekes ügyben tartott főtanácsot dr. Tomola Béla büntető egyesbíró. Idős Boros István, Bellelegő, 538. szám alatti lakos súlyos testisértes vétségével került a vádlottak padjára, mert a vádirat szerint tavaly október 11-én Józsan egy vendéglőben borospohárral úgy fejbeverte Katonka István Józsa lakost, hogy az 20 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett.

A most megtartott főtanácsán id. Boros István beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy a korcsmában borozgatni kezdett. Ekkor Katonka még billárdozott. Közben valamin össze-szóllalkoztak és Katonka billárd-dákkóval támadt rá. Ő erre önvédelemből kétszer fejbeütötte borospohárral. Hangoztatta, hogy ezt is csak ittas állapotban tette. A kihallgatott tanúk azonban már másképpen mondták el a

dolgot és maga Katonka István is. Abban egyeztek a vallomások, hogy a vendéglőben borozgattak és eközben keletkezett a szóváltás. A tanúk még azt is igazolták, hogy Katonka feldühödött állapotban billárd-dákkóval támadt id. Borosra, de ebben a pillanatban a jelenlévők közbeléptek. Katonka kezéből kicsavarták a dákkót és lefogták. Id. Boros ezt az alkalmat használta ki és a tehetetlen embert ütötte fejbe a borospohárral.

A tanúk kihallgatása után a törvényszék id. Boros Istvánt súlyos testisértes vétségében mon-dotta ki bűnösnek és hatheti fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

HÉTFÖN elsők közül minden sporteseményt a Tiszántúli Déli Hírlap.

Fém tanuló-lámpák komplett zseb-lámpák kaphatók. Bármilyen lámpa-ernyőt rendelésre készít

Tasnádi Kovács Sándor

világítás'technikai vállalkozó

Piac-utca 46. sz., udvarban

HIREK

A Magyar Élet Pártjának hírei

KÖZPONTI PARTIRODA: Arany Bika-szálkó félelemel, ahol a párti szociális tanácsadó irodájában feleket fogadnak és kérvényeket átvessznek minden hétköznap délelőtt 9-1 óráig.

HAJDU VÁRMEGYE MAGYAR ÉLET PARTI VEZETŐSEGE minden hétfőn és pénteken a főispáni hivatalban délelőtt 9-12 óráig panasznapot tart, amikor is a kérelmek és panaszok a vármegyei központi M.E.P. útközön át kerülnek át.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA

„Kigyó” Dr. Mihalovits J. Piac-u. 31. Telefon: 90 95. — „Tisza” Jónap A. adár, Péterfia-utca 61. Telefon: 24 52 — „Csillag” Beke Barna, Arpad-tér 1. Telefon: 29-32. — Isteni Gondviselés Székely Adorján, Petőfi tér és Teleki-utca sarkon, Telefon: 32 81. — Mátyás Király Papp Gyula, Nyilastelep, Vamospércsi-út 16. Telefon: 32-01.

Emlékeztető!

Ma, szombaton a vasárnapi lapunk számára este fél 10 óráig veszünk fel apróhirdetéseket.

Egyedül felvételi hely lapunk kiadóhivatala, Ferenc József-út 56. sz. (Megyeháza mellett.)

— Dr. Radó Rezső az iparügyi tanács elnöke, a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara miniszteri biztosát és főtájtárát kinevezte.

— Gimnáziumi igazgatói címet kapott nyugalmabavonulása alkalmából. A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a Kormányzó Nikodémusz Jánosnak, a hajdúnánási református gimnázium rendes tanárának nyugalmabavonulása alkalmából a középiskolai oktatás szolgálatában szerzett érdemeiért a gimnáziumi igazgatói címet adományozta.

— A kollégiumi Kántus kegyes alapítók emlékére f. évi március hó 12-én, vasárnap délután 5 órakor a kollégiumi kántustereben tartja szokásos emléknemepélyét. Erre az alkalomra Debrecen város érdeklődő közönségét szeretettel hívja és várja.

— Nyilvános énekóra ma d. u. fél 5-kor az új Dóczyban. Ujabb stílusú és vegyes dallamok. Monodia, homofónia, polifónia. Kánonéneklés. Énekel a közönség. Közreműködik a leánygimnázium III. és VII. osztálya és a ref. fiúgimnázium énekesei.

— Nem szállította a megrendelt ruhát a szabó. Takács Imre honvéd főtörzsőrmester feljelentést tett egyik debreceni szabó ellen, akinek még az elmúlt évben egy ruhaanyagot adott át csomagolás nélkül. A ruhaanyag azóta is a szabónál van és állandó sürgetése ellenére sem készítette el, sőt legutóbb már az anyag visszaadását kérte Takács és a szabó ezt sem teljesítette. Mivel alapos granúja volt, hogy a ruhaanyag már nincs meg, Takács Imre feljelentést tett a szabó ellen a rendőrségen.

Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat

SZERETETHULLÁMHOSSZ

Március 10. Péntek. Ezúttal a következő megnyugtató üzenetek érkeztek:

Debrecen — Nádudvar: Tóth Gábor honvéd az F. 505. tábori postáról szerető csókjait küldi feleségének és szüleinek. Kéri őket, ne nyugtalankodjanak érte, mert hála Istennek, most már teljesen egészséges és jól érzi magát. Szüleinek jó egészséget kíván. Levelet vár.

Debrecen: Pipó István honvéd a B. 278. tábori postáról szeretettel köszönti feleségét, szüleit és testvéreit. Hála Istennek, a legjobb egészségnek örvend. A Nagy-szücsüzet minden alkalmazottjának szívából jövő jókívánságait küldi. Sógornak, Lajosnak jó egészséget és mielőbbi felgyógyulást kíván. Sok levelet és levelet vár rendeltetés helyére.

Debrecen: Errisch Zoltán örvetető a P. 939. tábori postáról szerető szívének jókívánságait küldi szüleinek és Olgának. — Kéri, ne aggódjanak érte s örömmel közzli, hogy rövidesen szabadságra jön. Addig is sok levelet vár. Mindenkit szeretettel csókol.

Debrecen: Tóth Mihály honvéd a K. 505. tábori postáról szüleit és rokonait szeretettel öcskolja. Egészséges és levelet vár.

Debrecen — Hajdúböszörmény: Kiss István tizedes a K. 539. tábori postáról üzeni szüleinek, testvéreinek, nagyjának, nagynénjéeknek, hogy nincsen semmi baja. Kéri őket, ne bánkodjanak azon, hogy nem megy egyelőre haza. A csomagokat köszönettel megkapta. — Mindenkinél jó egészséget kíván és szeretettel szókör csókolja. Ismerőseit üdvözli.

— **Míg betegen feküdt, meglópták.** Özv. Madar Sándorné, Gyöngyvirág-utca 20. szám alatt lakó takarítónő már napok óta betegeskedett. Egy alkalommal, amikor betegsége miatt eszméletlenül feküdt lakásában egyedül, ismeretlen tettes belopózott és egy arany karikagyűrűt, felkötött cukrot, kesztyűt és egy seprűt lopott el. A rendőrség nyomozza a tettest.

— **Nem jó a kerékpárt őrizzétek!** Mező Zoltán kifutó az elmúlt nap gazdájának, Mayer Emilnek kerékpárját a Simonffy-u. 1-c. ház előtt hagyta, míg megbízatását elintézte a házba bement. A kerékpárt ismeretlen tettes ellopta. Ugyancsak ellopták Beke Lajos Mester-utca 24. szám alatti lakos kerékpárját, aki a főposta előtt hagyta néhány percre. A nyomozás megindult.

— **Álkulesos betörő fosztogatása.** Gyarmati M. Klósné, Kert-utca 14. szám alatti lakásába az elmúlt nap álkulesos betörő hatolt be. A betörő a lakásból elvitt 8 és fél méter lepedővásznat, egy aranygyűrűt, fehérneműket és 60 pengő készpénzt. A károsult feljelentésére megindult a nyomozás.

— **Ingeket lopott a mosónő.** Tóth Ilona, Csokonai-utca 15. szám alatti lakó mosónő a múlt nap lopás vádjával vádolva került a törvényszék elé, mert a vádirat szerint Rácsai Lajosné, Bethlen-utca 76. szám alatti lakostól mosás közben két inget 70 pengő értékben elloptat. A fővárgyaláson beismerte az egyik ing ellopását, míg a másik ing ellopását rábizonyították. A törvényszék meg is állapította bűnösségét és jogerősen egyhónapi fogsázbüntetésre ítélte.

Debrecen: Visnyai Lajos szakaszvezető a K. 341. tábori postáról arra kéri a debreceni lányokat, ha van idejük, keressék fel őt levelekkel, amelyre ő szíve minden melegéből válaszolni fog. Visnyai bajtársunk teljesen árva, így nem kap senkitől levelet.

Belsőhat: Kuczik Sándor örvetető a B. 550. tábori postáról szerető csókjait küldi feleségének, kislányának, szüleinek, testvéreinek, rokonainak. Kéri őket, ne aggódjanak érte, egészséges, amelyet hasonlóképpen kíván mindenkinek. Sok levelet és csomagot vár, ismerősait szeretettel köszönti.

Debrecen: Gere Márton örvetető a C. 220. tábori postáról szüleit, testvéreit és rokonait. Hála Istennek, nincs semmi baja s a legjobb egészségnek örvend. Ibulyát szeretettel üdvözli, a felnyákepeket köszönettel megkapta. Sok levelet vár.

Debrecen: Antal Dezső honvéd a B. 492. tábori postáról bajtársi szeretettel köszönti és szívélyesen üdvözli Dobi Imrét. Egészséges, nincs semmi baja.

Debrecen: Juhász József örvetető a K. 288. tábori postáról arra kéri a debreceni és környéki lányokat, hogy keressék fel lapjalkkal, amelyekre ő szívesen válaszolni fog. Tudomására jutott ugyanis, hogy a debreceni lányok milyen sok örömet okoztak már a fronton harcoló bajtársainak. A leveleket előre is köszöni.

A Magyar Rádió útján naponként elhangzó üzenetek közlését holnapi számunkban folytatjuk! (Adjon Isten szebb jövőt minden magyarnak!)

— **Uj domonkos plébános Debrecenben.** A Szent Domonkos Rend magyarországi tartományfőnöke, P. Sütő Albert szombathelyi domonkos plébánost Debrecenbe házfőnökké és plébánossá kinevezte.

— **Felhívás!** Vöröskereszt házbetegápolási tanfolyam március 12-én (vasárnap) d. e. 9 órakor kezdődik a ref. gimnázium (Péterfia 1-7) tornatermében. Pontos megjelenés kötelező. Főápolónő.

— **Firenze közelében a rendőrség letartóztatott egy ejtőernyőst, aki a vidék felett átrepülő szövetséges repülőgépből ugrott ki, saját bevallása szerint azzal a szándékkal, hogy romboló cselekményeket kövessen el. Az ejtőernyős sorsáról hadbírósság dönt.**

— **Megállapították a moziban meghalt lány személyazonosságát.** Hírt adtunk már arról, hogy néhány nappal ezelőtt az Apolló moziban egy ismeretlen lány váratlanul összeesett és meghalt. A nyomozás megállapította, hogy Tóth Zsuzsanna 26 éves, Piac-utca 36. szám alatt lakó háztartási alkalmazott. Halálát valószínűleg szívizélhűtés okozta.

— **Kik szabadon ételek-haltak, szolgaföldben nem nyughatnak.** A Debreceni Leventeegyesület a magyar szabadság ünnepén, március 15-én este 7 órakor szimfónikus zenekari hangversenyyel egybekötött hazafias ünnepélyt rendez az Arany Bika dísztermében. Műsoron Haydn: Esz-dur szimfónia, Berlioz: Rákóczi-induló. Vezényel Csenk Imre.

Árpavásárlási utalvány kiadása

Ertesítem a gazdakönyvvel nem rendelkező földnélküli kis állattartókat, hogy a korábban a Közélemezési Közveti Irodánál benyújtott árpavásárlási igénybejelentésük alapján, az árpa megvásárlására szóló utalványt a lakásuk szerint illetékes Közveti Irodák folyó évi március hó 10-től, péntektől kezdve adják ki.

Az árpavásárlási utalvány az igénybejelentési lap szelvényének benyújtása és az állatok járólévelei, valamint a sertéslap bemutatása ellenében vehető át.

Azon állattartók, akik jószágokat időközben eladták, vagy levágták, az árpavásárlásra szóló utalványt nem vehetik át.

Az árpavásárlási utalványokat a Közveti Irodák március 10-től 18-ig bezárólag szolgáltatják ki.

Az utalvány a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Tiszántúli Kirendeltségénél (Hunyadi-utca 13.) az üzleti órák alatt délelőtt 9-3 óráig váltható be. A kiutalt árpa mennyiség elszállításához zsákok mindenki vigyen magával. Polgármester.

CUKORGYÁR

keres olyan az 1939. IV. tc. korlátozásai alá nem eső repaátvevőket, akik a munkájában már gyakorlattal bírnak. Ajánlatok eddigi működés megjelölésével és bizonyítvány másolatokkal együtt — melyek vissza nem küldetnek — „Repáátvevő” jelíggel Kunstadterhez, VI. László Ferenc-tér 10. szám kéretnek.

— **A kénollás biztosítása rendkívül lényeges problémája a szőlősgazdáknak,** hiszen a borosordók rendben tartása és konzerválása elsőrangú feladat. A szőlősgazdák a kénollásbiztosítást érdekében illetékes helyhez fordultak és hír szerint a földmívelésügyi kormány a kérdést indokoltan tartja és ezért bizonyos mennyiségű zárolt ként a borosordók konzerválására még kellő időben felszabadít majd. (MVS.)

— **Nem kapott bort, főbelötte magát.** Baranyai Zsigmond budapesti géplakatos a múlt nap lakásán főbelötte magát és azonnal meghalt. Nyomozás során megállapították, hogy késő éjszaka ittas állapotban tért haza és feleségétől bort követelt. Keményen rászólt feleségére, hogy ha nem ad bort, akkor végezze magát. A szerencsétlen aszszony mielőtt még valamit tehetett volna, férje előkapta pisztolyát és azzal fejbélötte magát.

— **A debreceni SVETITS** intézet által a sebesült honvédek szórakoztatására rendezett előadás műsora a ref. gimnázium tornatermében fél 4 órakor. Karének: a) Kodály: Zöld erdőben, b) Vársárhelyi: Volt nekem. c) Népdalok, katonadalok. Előadja a t. képző énekkara. Beköszöntő: Előadja a Svetits intézet el. népiszkolaja. Fenn szerzőtől: A finn édesanya. Szavaltja Ormos Mária IV. gimn. Amerika felvezése: Előadja Mettykó Aranka polg. IV. o. tanulója. Gorioky Elvira Forog vagy nem forog. Előadják az ipari leány középiskola növendékei. Elekesné Véber Edit: Magyar esküszoborzó. Táncozják a leányliceum I. oszt. növendékei.

Babits M. Áldás a magyarra. Szavaltja: Simonyi Ágnes VII. gimn. Sik S. Az anjósai Mária-hoz. Éneklé az intézet két növendéke. Greguss Judit magyar tánc. Betti néni: Előadja Mikolci M. és Forrai Katalin IV. o. tan. nőv. Volgy István: Menyecskekörös. Népdal gyűjtemény. Éneklé a II. o. tan. képző. Rend a levegőben: Előadja: Török Magdolna IV. o. tan. képző nőv. Gorioky Elvira: Kati deszinficiál. Előadják a IV. oszt. tan. képző növendékei. Himnusz éneklé mindenki.

Vasárnapi istentiszteletek

Református istentiszteletek:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr. Farkas Pál, délután 5 órakor dr. Erdei Mihály. Kistemplomban 9 órakor Szentes László, 11 órakor dr. Ferenczy Károly, délután 5 órakor küldmissziói ünnepély dr. Czeglédy Sándor. Kossuth utcai templomban 10 órakor Baja Mihály délután 5 órakor Boross Dezső. Károlyi K. téri templomban 9 órakor Siposs Imre, délután 4 órakor Rácz Zoltán. Ispoltáyi templomban 10 órakor Sipos Károly, délután 5 órakor Birinyi János. Árpádtéri templomban 10 órakor dr. Hegyaljai Kiss Géza, délután 3 órakor Tariska Zoltán, Homokkerti templomban 10 órakor Kovács József, délután 5 órakor Kovács József. Nyilastelepi templomban 10 órakor dr. Juhász László, délután 3 órakor Márton Károly. Csapókereti templomban 10 órakor Balogh József, délután 3 órakor dr. Dancsházy Sándor. Kerekestelepi templomban 10 órakor Fentős Tibor, délután 3 órakor Bányay Zoltán. Egyetemi templomban 11 órakor dr. Török István. Augusztia szanatóriumban negyed 10 órakor Püspök Imre. — Egyetemi klinikákon egész héten át Szentes László és Koncz Zoltán. Az ügyéségi fogházban 10 órakor Magyar Bertalan. Teglaskerti áll. iskolában 10 órakor dr. Sárközy Lajos. Teglaveői gyül. házban 9 órakor Erdei Károly. Wolaifkatelepi Olvasókörben délután 3 órakor Bene Dezső. Olajútban délután 3 órakor Szücs Tibor.

Tanyai istentiszteletek: Bánk 10. Diószegi út 3 órakor Udvarhelyi György. Haláp 9. Allohégy 11 és Píphégy délután 2 órakor László L. Elek. Pac fél 11, Mézeshegy 3 órakor Molnár Gyula. Pallag 9. Szikgát 2. Szováti út 4 órakor vitéz Szabó Endre. Macs 10. Kismacs 2 órakor Nagy Sándor. Kiseby 10. Elep 2 órakor Szathmári Lajos. Ebes 10 órakor Molnár Gyula I. Ondód II. Vedres-dűlő 9 és Kunpálhalma 11 órakor Rápoly Árpád.

Gyermek-istentiszteletek: Egyetemi templomban fél 9 órakor Koncz Zoltán. Augusztia-telepen negyed 11 órakor Koncz Zoltán, Révész-tér 2. szám fél 11 órakor Uray Sándor. Nyilastelep 9 órakor Márton Károly Homokkerti 9 órakor Bányay Zoltán.

Az egyetemi templomban f. hó 12-én vasárnap délelőtt 11 órakor az Egyetem által rendezett igehirdetési sorozat tárgya: „Az idő teljessége”. Igét hirdeti: dr. Török István egyetemi ny. rk. tanár.

A római katolikus templomban:

A Szent Anna-utcai plébániatemplomban 6, 7, 8, 20, 9 órakor szentmise. Feltámasztás napján szentmise. — Szentmisék háromnegyed 12 óráig 1 órakor.

Az evangélikus templomban

Délelőtt 9 órakor ifjúsági istentisztelet. Prédikál Dönsz Tivadar. 10 órakor és este 5 órakor gyülekezeti istentisztelet. Prédikál dr. Pass László.

— **A Hargitaváralja jelképes székely közgyűlési képviselőtestülete ma este ülést tart.** Pontos és teljes számú megjelenést kér a községi bíró.

— **Füldrengést jeleztek Budapestben.** Az Országos Füldrengésvizsgáló Intézet készülékei március 9-én 23 óra 21 perckor 2800 km. távolságból erős földrengést jeleztek.

— **A kistemplomi egyházsíri jótékonykiváltási sorsjátékának eredménye című cikkünkbe hiba csúszott be.** Ugyanis a nőszövetségnek nem Uray Sándorné, hanem Szilassy Ida az elnöknője.

— **Asztalosmesterek figyelmébe!** Szakosztályi ülésen meghirdetett közszállítás ismertetése folyó hó 11-én, szombaton délután 5 órakor az Ipartestület 3-as számú gyűlési termében lesz megtartva. Kartársi tisztelettel: Szabó József asztalos mester.

Gyászrovat

Gyulaházy Györgyné szül. Katona Julianna 39 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz a Köztemető ravatalozó terméből a gör. kat. egyház szertartása szerint. Temetését a Gebauer temetkezési vállalat rendezi.

Ózvá. Baróczi Andrásné, Földes Rezső 73 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután fél 4 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből, római kat. szertartás szerint. Lakás: Kassa út 29. Dankó temetkezés.

Kovács Mihályné, Mányi Zsófia temetése szombaton délután 2 órakor lesz a Hajdúszámsóni gyászházban. Lakás: Kassa út 29. Dankó temetkezés.

Haja Aladárné született Varga Zsuzsanna 68-ik évében elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Köztemető 3-as terméből, a református egyház szertartása szerint tartandó gyászima után. Lakás: Hajvan-utca 58. szám.

A temetést Csúrka temetkezési vállalat rendezi, Dégenfeld-ter 2. szám. Wickl Jenő II. éves joghallgató életének 20-ik évében Debrecenben elhunyt. Temetése Csongrádra vasárnap délután 2 órakor lesz a gör. kat. egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után a csongrádi gör. kat. temetőben. A szállítást és temetést Csúrka temetkezési vállalat rendezi, Dégenfeld-ter 2. szám.

Ardai Irén vöröskeresztes ápolónő életének 23-ik évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz a Köztemető 3-as számú ravatalozó terméből. Lakás: Szappanos-utca 23. szám. A temetést Csúrka temetkezési vállalat rendezi, Dégenfeld-ter 2. szám.

Ózvá. Almásy Jánosné, Csörnök Zsuzsanna 73 évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemető II.-a ravatalozójából. Lakás: Hajnal-utca 11. Temetést Bartha vállalat végzi.

Tóth Zsuzsanna 30 évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából. Lakás: Ferenc József-út 61. Temetést Bartha vállalat végzi.

Legoza Sándor 45 évében elhunyt. Temetése vasárnap délután Tégla-szon lesz, Debrecenből való hazaszállítás után. Szállítását Bartha vállalat végzi.

Id. Kerek Lajos nyb. dohánygyári üzem 66 éves. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Köztemető II.-b. ravatalozójából, ref. szertartással. Lakás: Szent Pál utca 3. Pusztai temetkezés.

Küszönetnyilvánítás. Mindazoknak kik szeretett férjem, édes apánk elhunytával nagy bánatunkban részvétel voltak, temetés megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, valamint a Baross Szövetésnek, a Fűszerkereskedők és Kocsimárosok egyesületének ezután mondunk köszönetet. Ózvá. Hudák Sándorné és gyermekei.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR

Március 11, szombat délután: Szépanyán. Füllesztés helyőrák.

Március 11, szombat este: Gyergyói bál. U. Kovács Teréz fellépésével. B) bérlet.

Március 12, vasárnap délután: Az első.

Március 12, vasárnap este: Gyergyói bál. Bérletszűnés.

Március 13, hétfő este: Aranyalpán. Munkáselőadás.

Március 13, hétfő délután: Csipke-csókák. Gyermekelekedés. Mérsékelt helyőrák.

Március 14, kedd: Marinka, a táncosnő. Tiszteletest.

Március 15, szerda délután 3 órakor: Az első.

IRODALMI KAMARASZÍNHÁZ A DÉRI-MUZEUMBAN

Március 13, hétfő: Joyselle.

Március 14, kedd: Joyselle.

Ellopták Martonyi Alfréd sapkáját. Ismeretlen tettes ismét lopást hajtott végre a Csokonai Színház díszterében. A károsult mont Martonyi Alfréd baltmester, akinek perzsa sapkáját lopták el. A rendőrség keresi a tettest.

Dr. Pukánszky Béla egy. ny. r. tanár és dr. Boldisár Kálmán ny. v. főjegyző nagyjértékű előadása a debreceni Szabadegyetemen

Pénteken délután két előadás hangzott el a Debreceni Szabadegyetemen. Az első dr. Pukánszky Béla egy. ny. r. tanár, a magyar tudományok akadémia tagja, a kitűnő irodalomtörténész és esztétikus tartotta meg Rilke osztrák-német költő lírájáról. Az előadó alig 50 perces előadásában Rainer Maria Rilke költő művészetét és fejlődését vizsgálta. Kínulva az 1906-ban írt Onarckép-ből kifejtette költői élményvilágának lényeges jegyeit: származását, magány-élményét, vallásosságát, mely főképpen Tolstojjal és az orosz világgal kapcsolatban fejlődik misztikus irányban; végül rámutatott Rilke költészetének plasztikus, tárgy szerűbb irányára, mely párizsi éveiben, Rodin ösztönzése alatt alakult ki, de utolsó két költőműve-ciklusában a dűnöl elégiáiban és az Orpheushoz írt szonettjeiben ismét misztikus elhajlást mutat. Az előadó fejtegetéseit bőven illusztrálta Rilke költészetének egyes darabjaival, ezzel a magyar műfordítás művészetéből is mutatást adott.

A második előadó a tudomány és művészet eszközeivel nagy hatást tett az előadótérmet színtől megölt közönségre, akik között megjelent dr. Jeney Endre egy. ny. r. tanár, a Szabadegyetem elnöke, dr. Szabó Árpád egy. tanár, dr. Jausz Béla gyakorlóigazgató, Nagybakay Antal országgyűlési képviselő, dr. Sőregi János múzeumigazgató, dr. Tarján Oszkár HEV főtanácsos, dr. Major József tanügyi titkár és sokan mások, Debrecen város társadalmának színe javából. A közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatta a tartalmas és művészi stílusban előadott élvezetes fejtegetést, mely alig egy röpké óra alatt teljes képet nyújtott Rilkeről, a világ-irodalom egyik legnagyobb és legsokoldalúbb lírai költőjéről. A második előadót az előadás végén ösztönös és meleg ünneplésben részesítette a hallgatóság.

Hórái kezdettel tartotta meg előadását dr. Boldisár Kálmán, városunk nyugalmazott főjegyzője és Debrecen város múltjának szorgalmas kutatója és egyik legkitűnőbb ismerője. Előadásában érdekes képet nyújtott Debrecen város régi kultúrájáról. Ismertetésének lényegét az alábbiakban foglaljuk össze:

A magyar városok közt Debrecennek van legrégibb magyar nemzeti létele. Már keletkezése más, mint a többi városoknak és városossá is, mint magyar település emelkedett, sőt sajátosságos szerencsés felfutása folytán vált gazdaggá. Múltjában korai vagyonszerzése, mint gazdasági tényező, azért fontos, mert ezen épült fel politikai és kulturális helyzete. Gazdasági emelkedése a korszerű céhszervezetek volt természetes következménye, amiből önként következett a társadalmi jólét és vele a művelődés.

Kulturális életének első látható jekepe az iskola, mely középkori egyházi iskolából a reformáció hatására alatt önként változott át Kollégiumává, ez pedig már ötödik százada, hogy a várost képviseli. A tudományos életnek ez a fontos tüzhelye, hogy fényt és melegét a város határára túl is ki tudta terjeszteni, annak maga a város ősi polgársága volt az indítója, mert kezdetből fogva egygyé forrott vele, sőt mindenkor mindenben támogatja a magyar tudományt.

Az a nagy anyagi megsegítés, amely a Kollégiumot fennartotta, a céhek pénzforszárból táplálkozott, ennek pedig a polgári mun-

ka volt az alapja. Sajátságos, hogy a pénzforszá nyitotta meg a városnak az utat a fölébrikokhoz, — így ezt biztos alappá tette. A városi fejlődésnek ez a különös útja magyarázza meg azt, hogy itt minden magyar maradt és magyar kultúrát sugározott szerteszét.

A Tiszántól kálvinista népének ez a kultúr-központja rányomta magyorbélyegét arra az országrészre, mely századokon át volt támasza Erdélynek és benne a magyarság nemzeti létének. Mert innen szállottak szerteszét a magyar ifjúság egyes nemzedékei, hogy a Kollégium ősi hagyományából a tudomány magvát hintsék el a magyar nép között, újabb nemzedékeket nevelve a hazának.

Az összeköttetésnél fogva, melyben a Kollégium katedrón székelt tanárok a nyugati kultúrával mindig személyes összekapcsolásban állottak, tudomány színvonalát folyton emelték éspedig magyar nyelven magyar lélekkel. Hiszen olyan tudományos és műveltségi intézményeket hívtak létre, amilyenek máshol nem voltak az országban. Gyakorlati tudományokban jártak elől, fizikai, matematikai, növénytan, történelem, énekművészet te-

rén, sőt társadalmi intézményt is tartottak fenn, a tűzoltást.

A szellemi élet első nyilvánulása a könyv már korán jellege volt a Kollégiumnak, könyvtára a klasszikus tudományoknak ősi forrása, a könyvnyomtatás műhelye az első egyke az országban, könyvkötő mesterségét pedig művészeti emelte. A Codexek értékét csak a tudományos irodalom multa felül. A szellemi világban megnyilvánult hatása már országos jellegűvé vált, úgy hogy ezen épülhetett fel a Debreceni Egyetem.

Magának a város társadalmának szellemi létele a Kollégiummal — együtt emelkedett, míg a színművészet korszerű anyagi támogatásában is, széles körű pártólással együtt. A szépirodalom terén Csokonai és Petőfi életét tragikus kapcsolatok kötik a városhoz, majd Szabolcska és Ady nevét fűzte hozzá az élet. Mindezek szerint a város kultúrájának létele önmagában fejlődött, éppen azért, mert mindig magyar volt, mint ilyen világtól fakó, mely a magyar multból hozott szikrát lángként viszi a magyar jövőbe.

A közönség odaadó figyelemmel hallgatta végig dr. Boldisár Kálmán ny. v. főjegyző érdekes és tartalmas előadását, amelyben az előadó bő és gazdag ismeretek mellett városa iránt érzett igaz és odaadó szeretetének is szép tanúságát nyújtotta hálás közönségének, amely az előadót végül igaz és meleg ünneplésben részesítette.

Március 14-én este 7 órakor lesz Károlyi Gyula zongoraművész Chopin-estje az Arany Bikában

A világhírű fiatal magyar zongoraművész, aki jelenleg spanyolországi hangversenykörútja után Németországban hangversenyez, szinte elképzelhetetlenül nagy sikerrel, úgy hogy a berliniek még egy zongoraestre visszatartották. Így 10-11 hangversenyének időpontját 14-ére voltunk kénytelenek áthelyezni. Másorán a nagy lélegzetű Chopin-művek mellett (f-moll Fantázia, Aszurdur Ballada, a Gyászindulás b-moll szonáta) apró gyöngyszemeket is játszik a zongora nagy

romantikusától. Ugyancsak közöljük tagjainkkal, hogy gróf Geszler dr. német zongoraművész, a híres Brahms-játékos április 1-én Budapestben hangversenyez, ha csak egy mód van rá, a Német Tud. Intézetben keresztül a Körút is szerződött egy rendkívül hangversenyre.

Kérjük tagjainkat, jegyetket a Károlyi-koncertre szombaton délig okvetlenül váltsák ki a Bertók-féle könyvkereskedésben, a napi jegyek után ugyanilyen nagy az érdeklődés.

KÖZGAZDASÁG

A kőművesmesterek küldöttsége eljár az építési engedélyek ügyében

Budapesten igen előzékeny fogadtatásban részesültek

A Kőművesmesterek Országos Szövetségének debreceni csoportja tegnap délután ülést tartott. A csoport tudvalevőleg Kozma Lajos csoportelnök, H. Kiss István szakosztályi elnök, H. Kiss István szakosztályi elnök és Ifj. Kiss István szakosztályi alelnökből álló küldöttséget megbízta azzal, hogy Budapestben illetékes helyen járjanak el az építési engedélyek ügyében.

Kozma Lajos elnök mos mindezek előtt a küldöttség sikeres budapesti útjáról számolt be. Kovács Ferenc, a Szövetség elnökének, vezetésével ugyanis kedden délután megjelentek Magasházy Béla miniszteri biztosnál, az Anyaghivatal főnökénél, aki igen előzékenyen fogadta őket sakinek, előadták, hogy Debrecen városánál az építési engedélyeket úgy adják ki, hogy az az építkezés megkezdésére még nem jogosít, hanem felhívják az építőt, hogy az építkezést megkezdésére még külön kért engedélyt az iparügyi miniszteről. Magasházy Béla miniszteri tanácsost meglepte ez az eljárás s kijelentette, hogy itt nyilvánvalóan félreértésről lehet szó. Kiadtak ugyanis egy olyan rendelkezést, hogy magánépítkezést megkezdni nem lehet, — később azonban módosították ezt olyan formán, hogy a háromszobásnál nem nagyobb házak és gazdasági épületek építése megkezdhető. Ugy látják tehát, hogy ezt a módosító ren-

deletet egyes hatóságok nem kapják meg. Amint ezt megállapították, nyomban meg is történik az elmarad módosító rendelet megküldése. Újnak ezt az eredményt már közölték Kalenda Loránt műszaki tanácsossal, a városi műszaki ügyosztály főnökével, aki ezt az információt szívesen fogadta s most is hangoztatta, hogy forduljanak hozzá mindenkor bizalommal, a kőművesmesterek. Elmondotta ezután, hogy Magasházy Béla miniszteri tanácsos előtt szóba került a cement-ellátás kérdése is, amint erről az ipartestület előjárásági ülésén H. Kiss István szakosztályi elnök már beszámolt. Budapestben szintén Kovács Ferenc elnök közbenjárására dr. Krompacher Bizlós meg a magánlakásán is szívesen látta őket s felvilágosítást adott az óvóhelyépítések vonatkozásában. Megígérte azt is, hogy Debrecenben is készséggel tart előadást erről a nagyon fontos ügyről a kőművesmestereknek. De kiállításbelyezte dr. Magasházy Béla miniszteri tanácsos is, hogy Kovács Ferencel együtt lejön Debrecenbe s itt a helyszínen is készséggel megtárgyalja az anyagiellátással kapcsolatos kívánásokat.

H. Kiss István szakosztályi elnök, mint a küldöttség tagja, szintén ismertette eljárásuk egyes részleteit, Hangoztatta azt, hogy az óvó-

helyépítkezésnél tömeges munkaként kínálkozik a kőművesmesterek részére is, akik a kisebb területekben is részt vehetnek. Ezekhez az óvóhelyépítésekhez az anyag biztosítása van. A cement elosztás ügyét feltétlenül tisztázni kell.

Pásztori Lajos javaslataira egyhangulag köszönetet szavaztak Kovács Ferenc országos elnöknek, a küldöttség rendkívül szíves és határozott támogatásáért, akinek üdvözlő-táviratot is intéztek.

Ezútan a kőművesmesterek szakosztálya ülésezett.

Szodray Ferenc elnök bejelentette, hogy az építőmunkások megkeresésükre adott válaszukban azt hangoztatják, hogy a munkabérek növekedésére vonatkozólag csak a tanácskozáson adják elő kéreiket. Javaslataira a többi építőipari érdekeltséggel egyetértelműleg újra felhívják az építőipari munkásokat, hogy kívánságaikat előbb írásban nyújtsák be. Egyébként a tárgyalásoktól nem zárkoznak el.

Vértessy Ferenc kőművesmester érdekes indítványt nyújtott be a kőművesmesterek anyagi megsegítésére vonatkozólag, amelyvel egyik legközelebbi szakosztályi ülésen bejelentés foglalkoznak.

Kéri a szakosztályt, hogy az iparos-szak tagjai sorába egy kőművesmestert is jelöljenek.

Közölte az elnök azt is, hogy a cementet ezután százalékosan osztják szét az érdekeltek között s a kőművesmesterek szakosztályának részesedése harminc százalék.

Több kisebb ügyet tárgyaltak még.

MI ÚJSÁG A BUDAPESTI ELEMISZERNAGYVÁSARTELEPEN ?

A Magyar Vidéki Sajtótudósító fővárosi jelentése szerint március 3-tól 9-ig az élő és vágottbaromfi-piacon az árak nem változtak. A tojáspiaccon a hőságitag megálla-pított legmagasabb árak voltak érvényben.

A zöldség- és főzelékfélék piacán a kalarabé ára 20, a leveles kárhozi ára 100, a paraj ára pedig 200 fillérrel emelkedett.

A gyümölcs-piacon a nemes fajta-jú alma ára 40 fillérrel emelkedett kg-ként.

A félék áru-árak változatlan.

HIRDETMENY

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Ur a m. kir. honvéd hadapród iskolák teljes ellátást nyújtó I. évfolyamába való felvételt (megfelel a gimnázium V. osztályának) az 1944-45 tanévre pályázatot hirdetett.

Az 1944-45 tanévben a m. kir. honvéd hadapródiskolák az alábbi helyeken működnek:

a.) m. kir. „Rákóczi Ferenc” honvéd gyalogsági hadapródiskola, elhelyezése Sopronban, ahol gyalogsági kiképzés,

b.) m. kir. „Zrínyi Miklós” honvéd gyalogsági hadapródiskola, elhelyezése Pécsen, ahol ugyancsak gyalogsági kiképzés,

c.) m. kir. „Csaba királyfi” honvéd gyorsszolgálati hadapródiskola, elhelyezése Marosvásárhelyen, ahol a gyorsszolgálati hadapródiskola (gépkocsizó gyalogság, kerékpáros gyalogság, lovas és páncélos) gépkocsizó és foglalt vonatsapathelyek kiképzése,

d.) m. kir. „Gábor Aron” honvéd tüzérségi hadapródiskola, elhelyezése Nagyváradon, ahol a tüzérségi kiképzés és

e.) m. kir. „Görgey Arthur” honvéd műszaki hadapródiskola, elhelyezése ideiglenesen Esztergomban, ahol a műszaki, hídadó folyamőr csapat-beli kiképzés történik.

A pályázat határideje 1944. év április hó elseje.

A kérelem a m. kir. Honvédelmi Miniszter Urhoz címezve az általa kiválasztott honvéd fegyvernem hadapródiskola parancsnokánál nyújtandók be.

A részletes pályázati feltételeket tartalmazó pályázati hirdetményt az egyes iskolák parancsnokságától kell igényelni.

A pályázati hirdetményt teljes terjedelmében a Budapesti Közlöny 1944. évi március hó 5-iki 53. számában jelent meg. Polgármester.

SPORT

Változatlan lesz a csapat

Pénteken erőnléti edzést tartott a DVSC. Valamennyi játékos megjelent. Móró edző lazító gyakorlatokat kapura lövöldözéseket és fejelő gyakorlatokat végeztetett a fiúkkal. Az edzés szinte a sötétedésig tartott. A hangulat jó. A csapat nincs elbizakodva, tisztában vannak azzal, hogy nehéz mérkőzés előtt állnak, de keresni is lehet.

A csapatösszeállítás változatlan. Nagy—Csokai, B. Nagy—Zilahy, Nagy II, Kádás—Szabó, Lukács, Szilágyi, Anocska, Dobos összeállításban állnak fel a debreceniek. A váradiak valószínű csapatösszeállítása Vécsy—Mészáros, Onody—Perényi, Juhász, Deményi,—Csabai, Lóránd, Sárvári, Bodola, Tóth III.

Veszélyben forog-e a hazai veretlenség?

Ebben a bajnokságban a DVSC otthonában még nem kapott ki. Nem lehet pedig azt mondani, hogy a DVSC-nek az ősz folyamán könnyű ellenfelei lettek volna. Itt játszott például a bajnokcsapata a Csepel és itt játszott a jelenlegi második helyezett a Gamma is. A DVSC ezeket is legyőzte.

Hazai veretlenségét most fenyegeti a papírforma szerint legkomolyabb veszély. A Nagyvárad nem szeretne pontot veszteni, mert a bajnokságra megy és a csapat kitűnő is. A DVSC csapatán kívül otthonában az első tavaszi fordulóig még egy veretlen csapat volt, az Újvidék, de ez az első fordulóban a Nagyváraddal játszott és a hazai veretlensége — eluszott.

A nagyváradiak azt szeretnék, ha ez a sorozat Debrecenben is folytatódna. Ettől függetlenül azonban nincs elbizakodva a nagyváradi gárda. Tisztában vannak azzal, hogy Debrecenben igen nehéz dolguk lesz és azt is tudják, hogy a DVSC ellen nem nagyon szokott menni a játék. A NAC edzője, Rónay Ferenc kijelentése szerint nem lesz elég a győzelemhez a védelem és a fedezetsor jó játéka, hanem a jó csatárjátékkal is ki kell rukkolni, hogy megverhessék a DVSC-t. Ez egyébként általános szabály, mert véleményünk szerint a DVSC-nek is szüksége lesz a jó védelem mellett a jó csatárjátékra, ha győzni akar. Már pedig akar.

Még néhány jegy van

A DVSC—Nagyvárad mérkőzésre szinte minden jegy elkelt. Körülbelül 11 ezer jegyet adtak el eddig. A DVSC vezetősége közli a debreceni közönséggel, hogy néhány száz számolatlan állhely még van. Ezeket vasárnap délelőtt 9 és 11 óra között adják ki a DVSC pályán a bejáratú pénztárnál.

Szombaton érkeznek a NAC Debrecenbe

A nagyváradiak már szombaton megérkeznek Debrecenbe az esti vónattal. Délelőtt a várost nézik meg a váradiak.

A mérkőzést nagy bizakodás előzi meg Váradon. Egyedül Rónay edző látja kissé sötétebben a helyzetet. Szerinte ahhoz, hogy Debrecenből győzelemmel térjen haza a NAC a jó védelem és a jó fedezetsoron kívül még jó csatársor is kellene, ez pedig most nincs a NAC-nak. Az eredménytől függetlenül mi kicsit furecskának tartjuk az edzőnek ezt a véleményét hiszen a NAC csatársorában nem kevesebb, mint három állandó válogatott játszik. Ha ez sem jó csatársor... akkor nehéz elképzelni mi a jó.

SPORTHIRMONDÓ

Összesen nyolc gólt kapott Debrecenben a DVSC. Az őszi fordulóban 7 alkalommal játszott itthon a csapat, tehát alig kapott többet mérkőzéseként egy gólnál. Nem tudott gólt lőni a Gamma és a Szolnok, egy gólt lőtt a BSKRT, kettőt a DiMÁVAG, Csepel és a SalBTC. és az Elektromos.

Az egyesbíró döntött az elmaradt mérkőzés ügyében. Helytadott a DVSC és Újvidék kérdésének, hogy mérkőzésüket március 26-án játszhas-sák le, a Szolnok—DiMÁVAG mérkőzés időpontját pedig március 15-ét jelölte meg.

A DVSC női kosárlabda csapatát első ízben látthatja a debreceni közönség vasárnap. A kosárlabdaesapat most alakult, első mérkőzését a DE-AC hőgyekek ellen játssza. A két csapat körülbelül egyforma erejű. Érdekesnek ígérkezik a DVSC—DEAC férficsapatának összeesapása is, az egyetemisták vissza akarnak vágni eddigi vereségükért.

Az amatőrmérkőzés lesz vasárnap délután 10 órakor a Dohánygyári DVSC II játszik a Tiszte-

lyettesek csapatával, 12 órakor pedig a Dohánygyári SE a DLE-vel.

Előmérkőzés nem lesz a DVSC pályán egyideig. A Nagyvárad mérkőzés előtt nem rendez előmérkőzést a DVSC, mivel kimélni akarja a pályatalaját. Mint Génessy Sándor műhelyfőnök közölte, egyelőre néhány hónapig nem is lesznek lehetőleg előmérkőzést a műsorba, hogy a fűnek legyen ideje teljesen megerősödni. Tekintve, hogy a DVSC pályán most az ország legjobb pályáinak egyike, ezt a gondoskodást a legindokoltabbnak látjuk.

Még az idén felépíti a DVSC sportuszodáját. A DVSC sporttelepe gyönyörűen kiépült az elmúlt két év alatt. Most a legújabb tervek szerint hamarosan — még az idén — sor kerül a sportuszoda felépítésére is. Az uszoda tulajdonképpen víztároló medence lesz, de versenyméretekkel 33 l (3x14.)

Szombaton délután fél 4 órakor az Egyetemi Sportcsarnokban fedettpályán atlétikai bajnokság lesz. Sorrakerről helyből magas, távol és hárnasugrás, magasugrás rohammal és súlylökés. A versenyen sok induló lesz.

Sorsoltak a Szent László Kupában. A debreceni Társulati kereskedelmi első ellenfele a Nyiregyházi ágostai evangélikus gimnázium. A mérkőzést még márciusban le kell játszani, erre valószínűleg Debrecenben kerül sor.

MEGHÍVÓ

a törvényhatósági mezőgazdasági bizottságának 1944. március hó 12-én vasárnap d. e. 9 órakor tartandó közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. A m. kir. földművelésügyi miniszter úr által kitüntetett Nyerges Mihály, Tóth Gábor, Váradi József gazdasági cselédek illetve dohánykerész részére a kitüntető okirat és pénz jutalomdíj átadása.
3. Az apaállat vizsgáló bizottság tagjának és helyettesének megválasztása.
4. Jóna István földbírtokos javaslata a ruhós állati betegségeknek a hortobágyi legelőre való behurcolásának megakadályozása tárgyában.
5. Tej közellátási ügyek.
6. Esetleges indítványok.

Debrecen, 1944. március 7.

Osáky János st. elnök.

Akarsz repülni? Azonnal jelentkez Debreceni Repülő Club városi irodájában, a Gambrinus-átjáróban.

Az utánpótlási és felújítási tartalek létesítésének szabályozásával foglalkozik egy most megjelent pénzügyminiszteri rendelet, amely megengedte, hogy a társulati adó alá eső iparvállalatok gépeik és egyéb felszerelési tárgyaik felújítására az 1944. adóévet megelőző üzleti év eredménye terhére a tárgyak beszerzési értékének legfeljebb 5 százalékát irhassák az e célból létesített felújítási tartalék javára. Azokkal a -vagyontárakkal kapcsolatban pedig, amelyeknek értékét a vállalatok értékesítése címén már teljesen leírták, vagy tartalékolták, a beszerzési értéknek legfeljebb 2 százalékát tartalékolhatják adómentesen. (MVS)

HIRDETMÉNY

Az apaállatok 1944. évi abraktakarány szükségletét a városnak a folyó évben sem áll módjában biztosítani. Ezért utalással a m. kir. Földművelésügyi Miniszter Úr 46.032/1943. III. A. 1. számú rendeletében, valamint a m. kir. Közeliállításügyi Miniszter Úr 323.100/1942. III. 2. és 320.000/1943. III. számú körrendeleteiben foglaltakra, felhívom az érdekeltektől, hogy figyelmét arra, hogy teheneik után ez év március hó 31-ig a megállapított ár megtérítése ellenében a 15. kg. abraktakarmányt természetben (zabot, árpát, vagy szemestengerit) annál is inkább szolgáltatassák be, mert anyáállataik az állattenyésztségi alap békáival csak akkor lesznek befedeztetve, illetve hajtó cádulát csak akkor szolgáltat ki a város részükre a hortobágyi legelőre és a belsőcsordajárásokba, ha beszo-

gáltatási kötelezettségüknek eleget tesznek.

Akik tehát még beszoállításai kötelezettségüknek eddig nem tettek eleget, legkésőbb 1944. március hó 31-ig anyáállataik utáni abrakmennyiséget a mátaí biztosít hivatalba, vagy a Dégenfeld-téri magtárba hétköznaponként reggel 8 órától délután 5 óráig, esetleg a szikgáti magtárba hétfő, szerda, pénteki napokon délelőtt 8—12 óráig feltétlenül szolgáltatassák be.

Gazdasági Tanácsnok

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Dr. Nagy Imre Benyovszky Kiadja: Alföldi Sajtóvállalat Kft. Felelős kiadó: Balogh István.

APRÓHIRDETÉSEK

Nyomozó iroda

Jánosy magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág-utca 31. Telefon: 23-78.

Gálcsy tizenhétéves nyomozóirodája vidéken is diszkrétan nyomoz megfigyel. Zöldfa-u. 3. T.: 28-72.

Állást kereső nők

Gyakorlott gépirónő irodai teendőkhöz járás, azonnal állást vállal. Ajánlatokat „Munkaszerelő” jellegre a kiadóba kenrek. 1555

Betöltendő állás nőknek

Segéd és tanulóleányt fizetéssel felvezet Váradi fehérnemű szalon. Kosuth utca 25. 1563

Tanulóleányokat nyomdákba és könyvkötősegekbe azonnali belépésre keressünk. József kir. hg.-u. 16

„Dél Hírlapot” kézbesíteni asszonyokat vagy férfiakat azonnali felvezetésre. Jelentkezni: a „Debreceni Újság—Hajdúföld” kiadóhivatalában Ferenc József út 56. sz. 780

Betöltendő állás férfiaknak

Ládaszegező munkásokat és napszámosokat felvezetünk. Balog Ladagyár, Kúsvásártér 1564

Fővárosi pénztárat fiókja keres pénztárnoki teendők ellátására megbízható, gyakorlatlalt bíró öskeresztény tisztviselőt. Referenciák fontosak! Cím a kiadóban. 1561

„Dél Hírlapot” árusító férfiakat és asszonyokat fizetésre azonnal felvezetünk. Jelentkezni: a „Debreceni Újság—Hajdúföld” kiadóhivatalában Ferenc József út 56. Megyeháza mellett. 1087

Butorozott szoba

Utcai butorozott szoba, ágy nemű nélkül kiadó. Cím Boldogfalva utca 4. 1565

Ajánlat

Börönd, társasjátéka legolcsóbban kapu alatt, játkelbőltben, Piac-u. 69. 994

Simonffy-utca 1-b. walt Frick Imre műköszőrűs kések, borotvák és mindefféle vágó eszközöket szakszerűen köszörül. 377

Bibacs-láde gyönyörűen kiállított debreceni vonatkozású levelezőlapok kaphatók a Debreceni Újság—Hajdúföld kiadóhivatalában, Ferenc József-út 56. 917-10-w

Szörme bundákat javítok, alakítok, féslek, Veszek, eladok. — Kőváry szűcsmeister, püspöki palota 1. 31. v 968

Bérházakba óvóhely megjelölésére szolgáló „óvóhely” feliratú kartonok kaphatók a kiadóhivatalban, Piac u. 56. 1416

Női divatkülönlegességek zömperek, mellények kötése hozott anyagból is Pethő kézmunka, köhő iparában Szent Anna u. 10. Kész szvetterek nagy választékban. Fehérneműek hímzése főzhető fonással, előrajzolás.

Oktatás

Dr. Naményi Gyuláné, Szentendrey Olga gyorsíró és gépiró iskolájában új tanfolyam kezdődik. Beiratkozni állandóan lehet, Debreceni tan. ker. kir. 75ig. eng. száma 6475/1941-42. Vidékieknek vasútkedvezmény. Batthyány-u. 1. 495

Kereslet

Csonthulladékok a legmagasabb napi áron veszek Vaskovits Pacsirta u. 17. Telefon: 26-94. Hívásért érte jldök. 936

Ocska vasat, fémét, gépet a legmagasabb áron veszek, Vaskovits, Pacsirta utca 17, Telefon: 26-94 937

Használt gramofon lemezek veszünk. Szendrői Sándor zongora, gramofon és hangszerárúrártára Batthyány-u. 22. 239

Pontosan mérő konyhamérleget keresek megvételre. Cím: Magoss Gy. tér 21. szám. 1096

Filet 3—5 milliméter vastagot megvételre keresek. Felméretől 5 méter hosszúságban. Lehet kevésbé használt is. Cím a kiadóhivatalban. 1311

Lakás- és szoba-kereslet

Házassulandó fiatal párt lakást keres. Közvetítők díjazunk. Cím a kiadóban. 1567

Ékszer, arany, ezüst

Mielőtt arany, ezüst, briliáns ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényi óra- és ékszerszerkesztőnek, Sas-utca 2. 60

Evőkészlet 12 személyes 136 darab, ezüst, eladó. Bercsenyi u. 109. Ny.1907

Aranyat, ezüstneműt, ékszereket napíron veszek Takács Sándorné, Piac utca 56. 62

Divatcikk

Retlikűt, divatövet, turbánt, divatpákát, nyakkenőt, divatkendőt, Pejriktől, Ferenc József-út 25. 37

Finom úridivat cikket, szövetet vásároljon Kiss úridivat üzletéből, hol ruháit legutolsó divat szerint tőkletes szabással készítik el. Ferenc József út 16. Alföldi palota. 319

PéNZ

Lámpaeruyók, hangulalámpák készítője Tasnádi Kovács Sándor. Debrecen, Ferenc József-út: 46. udvarban. 411

Kötesünt adok. Ötven ezer pengőt kisebb tételben is, Bakóczy, Werbőczy nyoi. 1551

Kölesün adok. 8 vagon búzaárát búzaalapon pár évre, Bakóczy, Werbőczy nyoi. 1552

Használt ruha

Gyönyörű fekete kosztüm, női ruhák, bluzok, női fehérneműek eladók. Rákóczi 20., kapu alatt balra. 1557

Eladó egy jó állapotban lévő fekete férfi zakó, csikos nadrággal. Boldogfalva utca 11. 1560

Rádió

Rádiót, bármilyen rendszerűt javít, alakít, épít olcsón garanciával, évtizedes gyakorlattal Szabó Lajos műszerész, Csepel-utca 84, telefon: 32-54. Vidékieknek suronkvül 573

Butor

Minek a fényes kirakati amikor olcsóbban vásárolhat mindenféle lakberendezési tárgyat udvari butorizletemben, Piac u. 71. sz. 1966

Gazdasági eszközök

Mezőgazdasági gépeket, eszközöket, alkatrészeket bármilyet veszek, akad, vagy becserél vidék Nagy János, Hatvan-utca 41. Telefon: 26 19. 1874

Eladó ingóság

Betegtolókoest, poltirozott háioszoba, nagy ebédli kredenc, konzultórkör, nagy kerek asztal, vaskályha, székek eladók Komlóssy-út 15. 515

Eladó csónak egyszemélyes, 100x200-as pallótokos 6 szárnyú ablakok, készárnyú ajtó, tokkal, 2 db. árusítóasztal, zárt üveges felsőrészel. — Széchenyi 6., asztalos műhely. 1558

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Rt. műintézetének körforgógépén. Igazgató: Szepessy Gábor

...sak ezután állítjuk be rádiónkat Budapest I. hullámhosszára, hogy...

A városok és községek légolajmi parancsnokai a lakossággal mindezt...

A tömegforgalmat lebonyolító helyeken, mint templomokban, iskolákban, nagyobb hivatalokban, mozikban, nagyobb vendéglőkben és kávéházakban, áruházakban, sporttereken stb., a honvédelmi miniszter...

Ha a helyiségnek, üzemmű vagy intézménynek nincsen óvóhelye, akkor „légi veszély” vagy „zavaró repülés” közlése esetén a helyiséget...

TEENDŐK A „LÉGI-VESELY” KÖZLÉSE UTÁN

„Légi veszély” közlése esetén, a mint arról otthonunkban értesülünk...

célszerű felkészülni az esetleg bekövetkező riasztásra. Az óvóhelyre azonban még nem szabad levonulni...

A „légi veszély”-ről közterületeken lámpagyújtás után abból is értesülhetünk, hogy mi az a rendelt időpont (jelenleg 21 óra) előtt végrehajtják a csökentett közvilágítást.

A „zavaró repülés” közlésének tudomásulvétele után az épületeken ajánlatos ugyanazokat a tennivalókat végrehajtani, mint rádió esetén.

A gyalogos közlekedés, „zavaró repülés” esetén sem nappal, nem éjszaka nem kell beszüntetni.

A „zavaró repülésről” a közterületeken lámpagyújtás után abból is értesülhetünk, hogy a közvilágítású lámpákat ugyanúgy, mint rádió esetén teljesen eloltják.

...biztos a város négy csődörét befogva vontatta ki belőle, úgy jutott fel Budapestre.

A néhai való mátai biztosok életéből vett képek ezek amelyeket feljegyzett a krónikás.

SZÍNHÁZ

Gyergyói bál

OPERETTREPRIZ A CSOKONAI SZÍNHÁZBAN

Szombaton este szívszóró nézőtér előtt újította fel a Csokonai színház a múlt évad egyik legnagyobb sikerét, a „Gyergyói bált”.

Az együttes élén ezúttal is U. Kovács Terus állott, aki Felesztényim szerepében ellenállhatatlanul csillogtatta pompás derűjét, nagyszerű emberformájú tehetségét és páratlan közvetlenségét.

Az új szereplők közül Jurik Ica vezet briliáns alakításával. Ceciliát játszotta a pazar humorral, eredetiséggel, szíve magával ragadta az egész együttest játékának lendületével.

A zenekar Hukváry Jenő karnagy biztosan fegyelműző kézzel dirigálta. A német nyelvű műsorok mellett a magyar nyelvű műsorok is nagy sikert arattak.

HETI MŰSOR

- Március 12, vasárnap délután: Az első. Március 12, vasárnap este: Gyergyói bál. Bérlétszűnet. Március 13, hétfő este: Aranytulipán. Munkáseledés. Március 13, hétfő délután: Csipkerózsika. Gyermekelőadás. Mérsékelj helyárad. Március 14, kedd: Marinka, a táncosnő. Tiszteviselőest. Március 15, szerda délután 3 órakor: Az első. Március 15, szerda este 6 órakor: Gyergyói bál. A Tűzharcos Szövetség rendezésében. Diszeldés. Bérlétszűnet. IRODALMI KAMARASZÍNHÁZ A DERI-MUZÉUMBAN. Március 13, hétfő: Joyselle. Március 14, kedd: Joyselle.

Megemlékezés az iskolákban

Kossuth Lajosról

Budapest, március 11. Magyar Távirati Iroda jelenti: Szinyei Merse Jenő m. k. r. vallás- és közoktatásügyi miniszter a nemzetvédelmi és propagandaminiszterrel egyetértésben, 1151-1944 eln. számú rendeletében elrendelte, hogy a hatáskörébe tartozó valamennyi állami népiskolában a tanítók, illetve a tanítók ez évi március 20-án, Kossuth Lajos halálának 50. évfordulóján a tanítási idő alatt Kos-

suth Lajos emlékének szenteljenek egy órát. Elrendelte továbbá, hogy valamennyi állami iskola tanári testülete és ifjúsága a március 20-i tanítási napon az utolsó két órában tartson közös Kossuth-emlékünnepelet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter hasonló értelmű intézkedésekre kérte fel az egyházi főhatalmokat és Kárpátalja kormányzói biztosát.

Gróf Pálffy Géza és Szűk Ödön előadása a DEI szórványcsoportjának ünnepélyén

A Debreceni Egyetemi Ifjúság szórványcsoportja tegnap délután a Déri Múzeum előadótermében ünnepélyt rendezett, melynek jövedelmét egy szilágymeyi templom újjáépítésére fordítják.

A gazdag és tartalmas műsorú ünnepséget a Kollégiumi Tanítóképző Intézet énekkarának, magyar népdalokból összeállított műsora vezette be. Az énekkar Csenki Imre tanár vezényelte. Majd az erdélyi magyar sorsproblémákról tartott érdekes és időszervi előadást dr. Szűk Ödön EMKE főtitkár.

Előadásának bevezető részében a Szilágyság, Hajduság és Bihar szórvány vidékeinek mostoha viszonyait vázolták fel, ahol a rossz tanügyi viszonyok miatt, egyre szomorúbb az idegen nemzetiségű, főleg románok közé ékelte magyarság sorsa. Közégek és falu csoportok vannak, ahol rég magyar családokból származó emberek felejtették már el tökéletesen anyanyelvüket.

Olyan kevés tanerő működik ezeken a vidékeken, hogy áttag kilencven gyermek esik egy tanítóra és a tanterem hiánya miatt a helyiségek zsúfoltak. A felekezeti iskolák sorsa a legmestohább. Az a felekezeti iskolák mely az idegen megszállás alatt szinte egyedüli pillére volt a magyar nevelésnek. Egészségtelen iskolák, omladozó templomok és rozszant pap-

lakok jellemzik az egész vidék környezetét.

Dr. Szűk Ödön, aki mutatóival során, végigjárta a kérdéses területeket, előadásának folytatásában néhány, nagyon segítségre szoruló községet emelt ki, így Dósdot és Szilágycsárdot.

Dósd, például, mely több mint 2 ezer lakossal, nagyközség számba megy, egyike az ország legszaporibb falvainak, mert majd minden második családban tíz gyermek van, de a rossz utak miatti megközelíthetlenség miatt, annyira rossz, szinte kétségbeesztő az egészségügyi viszonyok, hogy a halálozások száma is egyike a legnagyobbaknak. Kutak nincsenek, csak fertőző vízi gótok és hatóságok sincsenek, melyek segítenének.

Szilágycsárdban, majd minden épület összeomlófélben van. Műemlékek számítható temploma, például „külön váltán” éj tornyától.

Nagyon nagy szükség van arra, hogy Debrecen városa megértse és érezze a szórvány kérdés súlyosságát — mondotta előadás végén Szűk Ödön — Ne keressünk most bűnbakot, hanem tegyük magunkévá testvéreink ügyét és szerezük vissza őket a magyar haza számára.

A nagy hatást keltő előadás után, Soltesz Andor bölcsészettan hallgató szavalt el mely átérzéssel három Ady verset, majd pedig gróf Pálffy Géza fejszőlő tag beszélt a nemzeti eszmé és a telepítés kérdéseiről.

A nemzetiségeknek! helye lehet a hűség jutalmazásának, de kell, hogy helye legyen a hűtlenség büntetésének is

Előadásának elején Magyarország történelmével és a mai világháborúban betöltött szerepével foglalkozott, kiemelve, hogy ezt a vihart, csak egy erős és nemzeti szellemű Magyarország élheti túl.

Ezután, az egyik legégetőbb kérdéssel, az egykeről beszélt. Ezzel kapcsolatban említette meg a szórvány falvak keserves egészségügyi helyzetét is.

Minden községbe orvos kell — mondotta többek között — mert fontos, hogy aki megfogamzott, megszülessen, aki megszületett megmaradjon aki pedig megmaradt hosszú életű legyen, mert több magyar kell. Nem erőszakos magyarosítással, hanem természetes folyamattal kell a nemzet a nép számát növelni. Az idegen nemzetiségekkel szemben, helye lehet a hűtlenség jutalmazásának, de a hűtlenség büntetésének is.

A továbbiak során, a szociális szellemről beszélt és megállapította, hogy szociális intézményekben gazdagok vagyunk, nem maradtunk e a nyugati államoktól, de mit érnek ezek a intézmények, amikor a szellem, a szociális szellem hiányzik.

Egy tisztá, erkölcsös nemzeti eszmével nemcsak biztosíthatjuk, hanem újja is építhetjük a magyarság jövőjét.

Ha ezt elérjük — mondotta befejezőleg gróf Pálffy Géza — akkor nem játékszerrel, hanem urai leszünk az európai viharok.

A nagyszámú hallgatóság színi nem akaró meleg ünnepésben részesítette a kiváló előadókat, akiknek szavaiból tanulságot szűrhettek le a leg súlyosabb magyar kérdésekkel kapcsolatban.

A gazdag műsor következő száma Budai Béla, tanítóképző intézeti növendék volt, aki Reidi Rezső harmónium kíséretével Hubay, Cremonai hegedűs című művét játszotta, majd Batta János a DEI elnöke mondott zárószavakat.

Az elmebeteg anya ollóval elvágta egyhetes gyermekének nyakát, azután a patak vizébe feküdt

Ugyia, máramarosmegyei községben a falubellek mezítelenre vetközve találtak a községen átvetető patak vitézben Dancs Lászlónét, ki az ölében szorongatta egyhetes leánygyermek nyakát, majd magáról is letépte a ruhát és a kis holtestet ölébe véve belefeküdt a községen keresztül folyó patak vizébe.

A szerencsétlen asszonyt beutalták a máramarosmegyei kórház elmeosztályára.

A csendőri nyomozás megállapította, hogy Dancsnét, aki ön- és közveszélyes elmebeteg, ollóval elvágta az egy hét előt született leánygyermek nyakát, majd magáról is letépte a ruhát és a kis holtestet ölébe véve belefeküdt a községen keresztül folyó patak vizébe.

A mátai biztos

Debrecen város híres Hortobágy pusztájának kiskirálya volt mindig a Mátai Biztos, legutóbb földesi Nagy Sándor, az egykori Bogdányi Farkas Berci utódja, Mogyaszay Sámuel zeneszerzőjében, mind a három genyriyadé. Sokféle józsi anekdota száll róluk szájról-szájra a délibábas síkságról, ezekből egy eszkröt kötettt össze a kegyelet.

A kis világháborúban dús széna-ter más volt a pusztán, amit elrekrvirált a katonaság. A tábornok dühösen mondta, hogy meg tudná mutatni, mit lehet ott találni. A mátai biztos azt mondta erre neki, mind a két kezével dirigálja az eget, hogy napot is, meg esőt is hozzon ha kell.

Mikor a hortobágyi halastavat csinálták, tíz mérföldes árokban folyt a víz a felbított tóba a Tiszából. Felét felszívta a nap és betitta a szik. Azt mondta a mátai biztos a memőknek, hogy még ha elapad a Tisza víze kánikulában, akkor a nyári zivatar tölti meg a tavat.

A háború hozta a katonai kiszállást a Hortobágyra. Lovakért, amelyben egy szemlívleges német báró is ott volt, aki a Szamoshatót emlegette ahol nekis lovat vannak. A mátai

biztos megkérdezte, hogy ki az a fiatal tiszt; mire az bemutatta magát, mint báró Haynan Gyula, azekeresi földbirtokos, erre szörnyülködve mondta, hogy ezt mégsem hitte volna.

A sok muszka foglyból jutott egy pár ezer a Hortobágyra és a nagy forrás idején, azok pedig még a téli gúnyában voltak, prémes bundában és szörkucsmában, majd meg fulladtak, de a mátai biztos azt mondta nekik, hogy hozhattak volna egy kis muszka-hideget a bundaszében.

Egy angol lady is elvetődött régebbe a Hortobágyra, aki a lorgonjával ugyancsak szemlét a csikósok bő kék-gatyáját; nagy csodálkozás mellett, mire a mátai biztos tolmács utján azt mondta neki, hogy írja fel a noteszába, hogy a magyar csikósok szoknyába járnak.

Lilian Harvey a híres berlini film sztár is járt a Hortobágyon és magyarázta a pásztoroknak, hogy kicsoda volna, de azok nem értették, mire a mátai biztos megmagyarázta az öreg számadónak, hogy hervadt likom a neve.

Valamikor Fedák Sári gépszekeren ment a Hortobágyon keresztül, de elakadt az ősei sárban úgy, hogy a má-

Tavasz az Abel Testvérek műkertészek virágüzletében. Piac-utca 87 sz. (buszszal szemben) Telefon 10-54. Holland jácint, tulipán gyönyörű színekben, közvetlenül mint termelőtől kapható. Cserepes jácint 3-6 P-ig, cserepes tulipán 2-3 P-ig.

Legszébb ajándék művészi tervezésű nagy választékban. Szent Anna-u. 12. Tel. 39-07. Papp modell